Surrexerunt ꝛc. Quod futuꝝ nouit vt ꝓpheta· quaſi iã factũ refert. Surgent filij eiꝰ eccleſie .i. electi imortales· ⁊ tũc matrẽ q̃ eos aqua ⁊ ſpũ ſancto genuit beatiſſimã ꝑdicabunt. que nunc quaſi miſera deſpicit̃· ſicut apoſtolus ait. Si in hac vita tm̃ ſperantes ſumus miſerabiliores ſumus omnibus hominibꝰ Sꝫ quia ꝑ alia vita militamus. merito cum apparuerit qꝺ erimus· matrẽ noſtrã beatiſſimã ꝑdicabimus.

Poteſt ⁊ hoc qꝺ dicit̃. Surrexerũt fi. e. ⁊ beatiſſi. ꝑdicauerũt· etiã nunc

domus ſue· ⁊ panẽ ocioſa non comedit ſ Concluſio vel aſpice Coph Surrexerũt filij eiꝰ ⁊ beatiſſimã ꝑdicauerunt ⁊ vir eiꝰ laudauit eam· ſ Caput vel vidcat. Res Multe filie congregauerũt diuitias· tu ſupergreſſa es vniuerſas· ſ Vulnus. Syn ſ als gratia Fallax imago ⁊ vana eſt pulcritudo· mulier timens dñm ipa laudabit̃. ſ Conſũmauit. Thau Date ei de fructu manuum ſuaꝝ· ⁊ laudent eam in portis opera ſua·

accipi· cum quis fiddium trãſcẽſis ſeculi erũnis ad celum ducitur: Aliqñ ei ſedere ad humiliationẽ. ſurgere ad gloriam ptinet Vnde de niniuitis dicitur in euangelio. Olim in cinere ſedẽtes peniterẽt Et ſurgite poſtq̃ꝫ ſederitis q̃ man. pa. dolo. Surgant ergo filij eccleſie ⁊ beatiſſimã eaꝫ ꝑdicant· cum celeſtibꝰ bonis ſublimati q̃nta ſit illa beatitudo aſpiciunt· ⁊ hanc debita laude ꝯcelebrant Laudat eam vir ipſius· cũ bona que ipſe donauit remunerat. Sed q̃bus verb laudat oſtẽdit. Multe fi. cõ.

Surget et vir eius ⁊ laudabit eam in iudicio dicens. Venite bñdicti patris mei ꝛc Qui quidem primitie dormientium reſurrexit a mortuiſ· ſ in iudicio q̃nta ſit reſurrectõnis ſue gl̃a demõſtrabit.

Multe filie ꝛc Eccleſie hereticorũ et maloꝝ catholicoꝝ q̃ filie dicunt̃· vl̃ chriſti ſ eccl̃ie. que a dñicis nõ ſunt remote ſacramentis ⁊ adoptionẽ filioꝝ quã nõ cuſtodierũt receperunt Vñ iohãnes De nobis exierunt· ſ de nobis nõ ſunt· Que ꝯgregauerunt diuitias bõa opa. ſ. ieiunia· elemoſinas· afflictõnẽ ꝛc· que ſũt vere diuitie ſpũs. vbi pura mentis ſinceritate gerunt̃· ſ ſine fide nihil proſũt. Sed ⁊ ille filie fruſtra congregant diuitias. De quibus. Multi dicũt in illa die. Dñe nõne i no. tuo de. eie. ⁊ in no. t. a. m. f. Sꝫ ⁊ confitebor tũc illis· q2 nũq̃ꝫ noui vos· Sꝫ has filias eccl̃ia ſupgredit̃· que fide caſta ⁊ ope pfecto redemptoris ſui veſtigia ſecratur

Fallax ima. ⁊ va. eſt pul. ꝛc. Fallax eſt gloria laudis· quã ab homine accipit. vana pulcritudo caſtitatis. vl̃ opatõis bone quã hominibꝰ oſtentat anima que timore caret diuino. At illa ꝯſcĩetia vere laude digna que timorẽ dei in omnibꝰ ſeruat. Ipſe ẽm principiũ ſapiẽtie cuſtoſq; virtutum. Vnde. Timor dñi mi. ſapiẽtie. Et alibi. Qui timet deũ: nihil negligit. Hinc eſt qꝺ iob ⁊ in pſperitate virtutibus floruit· ⁊ in aduerſitate inſuperabilis ꝑmanſit· quia ꝑe dixit. Semp quaſi tumentes ſup me fluctus timui deum· ⁊ pondus eius ferre non potui. Fallax eſt ergo ſimulatoꝝ grã· vanus decor opis ſtultoꝝ· Eccl̃ia aũt que in hoc ſeculi exilio conuerſatur in timore· qm̃ ardentes virtutum lampades· venienti ad iudicium ſponſo offert· iure ab eo laudata· ianuam cum eo regni celeſtis intrabit· Qualiter eam laudet oſtẽdit. Date ei de fruc.

Date ei. de fructu ma. ſu. ꝛc. Hoc vir ille de quo ſupra dictum ẽ vir eius ⁊ laudabit eam· qui angelis in fine ꝑcepturus eſt vt eccl̃iam poſt huiꝰ vite certamen· poſt triturationẽ afflictionum ad regni gaudia introducãt ac ſibi vite immortalitatis ſociam aggregẽt· ſcꝺm hoc. Triticum aũt ꝯgregate in horreum meũ· Date ei de fructu manuũ ſuarum quia fructũ ſpũs facere curauit· caritatem· gaudiũ pacẽ ꝛc. ⁊ laudent eam in portis i iudicio ſcꝫ ſiue in ingreſſu patrie celeſtis· non hominũ fauores ſupuacui. ſed opa ſua que fecit examinante ⁊ probante ac remunerante deo cui eſt honor et gloria.

Incipit prologus ſancti hieronimi in librum eccleſiaſten

Ca. I

Verba eccleſiaſtes fi. da. re. hie. Hiero.

Memini me hoc ferme q̃nq̃nnio cũ adhuc rome eſſem· ⁊ eccleſiaſten ſancte bleſille legerẽ· vt eã ad ꝯtemptũ huiꝰ mundi ꝓuocarẽ· ⁊ om̃e qꝺ in mũdo cerneret putaret eſſe ꝓ nihilo· rogatũ ab ea vt in morẽ ꝯmentarioli· obſcura queq; diſſererẽ: vt abſq; me poſſet intelligere q̃ legebat. Itaq; qm̃ in procinctu noſtri operis ſubita morte ſubtracta ẽ· ⁊ nõ meruimꝰ a paula ⁊ euſtochiũ· talẽ vite noſtre habere ꝯſortẽ· tantoq; vulnere tũc ꝑcuſſus obmutui· nũc in bethleẽ poſitus anguſtiore videlicet ciuitate. ⁊ illiꝰ memorie ⁊ vobis reddo qꝺ debeo· hoc breuiter ammonẽs· q2 nulliꝰ autoritatẽ ſecutus ſum ſed de hebreo trãſferẽs magis· lxx. iterpretũ ꝯſuetudini me coaptaui in his dũtaxat q̃ nõ multum ab hebraicis diſcrepabãt In terdũ aq̃le quoq; ⁊ ſimachi ⁊ theodocionis recordatꝰ ſum vt nec nouitate nimia lectoris ſtudiũ deterrerem· nec rurſum ꝯtra ꝯſcientiam meã fonte veritatis omiſſo. opinionũ riuulos ꝯſectarer.

Tribus nominibꝰ vocatus eſt. ſalomon· id eſt· pacificꝰ. ⁊ idida. id eſt dilectus dñi· q2 i regno eius pax· ⁊ dñs dilexit eũ· ⁊ coeleth .i. eccleſiaſtes grece: q̃ cetum .i. eccl̃am cõgreget id eſt ꝯcionator cuius ſermo nõ eſt ad vnuꝫ. ſ ad vniuſos. Iuxta tria vocabula tria volumina ꝯpoſuit. prouerbia paruulos docens Vñ crebro quaſi ad filium loquit̃. Eccleſiaſten. ad maturos. omnia eſſe breuia ⁊ caduca oſtendẽs q̃ cernimꝰ Canticũ cãticoꝝ. vbi conſummatã ſponſaꝫ ſponſi iungit amplexibus. Niſi ẽm vicia reliquerimus· ⁊ mortali pompe renunciantes nos ad aduentũ chriſti ꝑparauerimꝰ· nõ ꝑe dicemus. Oſculet̃ me oſculo oris ſui. Pro pe hoc ordine phĩ docent· pmũ ethicã· inde phiſicã. ⁊ quẽ i his pfeciſſe videt̃ ad theologiam vſq; ꝑducunt Notandũ quoq; q2 i his diuerſus ẽ titulus In puerbijs. Prouerbia ſalomonis f. d. r. iſrael In eccl̃iaſte Verba eccl̃iaſtes f. d. r. hieruſalẽ In quibuſdam codicibꝰ tã grecis q̃ꝫ latinis inenit̃ additum. iſrael· ſ male In cãtico canticoꝝ· nec filiꝰ dauid· nec rex iſrael· ſiue hieruſalẽ ſ tm̃ canticũ canticoꝝ ſalomõis. Dic ẽm ꝓuerbia· q2 rudis iſtitutõ. ad. xij. tribus ⁊ ad totũ ꝑtinẽt iſrael· ⁊ quõ ꝯtẽptus mũdi· nõ niſi metropolitis cõuenit .i. habitatoribꝰ hiẽrſm· ita canticũ canticoꝝ ad eos ꝓprie q̃ tm̃ ſupna deſiderãt. Ad icipientes ⁊ ꝓficiẽtes ⁊ paterna dignitas· ⁊ ꝓprij regni autoritas· ad ꝑfectos vero qui nõ timẽt. ſ amant: ſolum nomẽ ſufficit· ⁊ eq̃lis magiſter eſt· ⁊ neſcit ſe eſſe regem

Ca. I

ſ Concionatoris·

Verba eccleſiaſtes ſ paterna dignitas. filij dauid ſ ꝓpria autoritas regis

Grego. Quomõ hic liber ſit legendꝰ et exponendus: ſic dicit. Eccleſiaſtes aũt ꝓprie dr̃ ꝯcionator. In contõne vero ſentẽtia ꝓponit̃· ꝑ quã tumultuoſe turbe ſeditõ ꝯprimat̃· et cum multi diuerſa ſentiũt: ꝑ concionãtis rationem· ad vnã ſententiã ꝑducunt̃. Hic igit̃ liber iõ ꝯcionator dr̃· q2 i eo ſalomon tumultuãtis turbe ſenſum ſuſcipit· vt ea ꝑ inquiſitõem dicat· q̃ fortaſſe ꝑ temptationẽ impita mens ſentiat. Nam quot ſentẽtias ꝑ inq̃ſitõꝫ mouet· tot ꝑſonas in ſe ſuſcipit· ſ ꝯcionator verax. velut extẽſa manu· omniũ tumultũ ſedat· ⁊ ad vnã reuocat ſentẽtiã. cũ in fine ait. finẽ loquẽdi. o. p. a. deũ time. et mãdata eiꝰ obſer· hoc ẽ oĩs hõ. In hoc aũt qꝺ dicit. finem loquẽdi om̃es piter audiamus. inuit q2 ſolus locutus non eſt Sunt ergo alia in hoc libro. q̃ ꝑ inquiſitõem mouẽt· alia q̃ ꝑ rationẽ ſatiſfaciũt. alia que ex temptanti aĩo ꝓfert. ⁊ mundo adhuc dediti· alia i q̃bus ea q̃ rõnis ſunt diſſerat atq; animũ a delectatõe ꝯpeſcat Nanq; ait Hoc itaq; mihi viſum eſt bonũ vt comedat q̃s et bibat ꝛc Et poſt Melius eſt ire ad domũ luctꝰ q̃ꝫ ad domũ ꝯuiuij. Illꝺ ex ĩfirmi ꝑſona: ſ ex rõe· Sic etiã diuerſas cogitatõnũ temptatões exponẽs ait Vnus interitus homis eſt. ⁊ iumẽtorum ꝛc Quid habet amplius ſapiẽs ſtulto: niſi vt ꝑgat illuc vbi ẽ vita

has aũt pſonas diligẽter lector inſpiciat · ne in epicuri dogma incurrat
¶ Albinus. Tradunt hebrei hunc librũ ſalomonis eſſe agentis penitẽtiã quia in ſapientia diuitijſq; cõfiſus · p mulieres deũ offenderit. Secum enĩ omnia vana reputauit eſſe. ⁊ ad miſeriã deuenire eos q̃ i eis ſpẽ ponunt.
¶ Allego. Pacificus ⁊ dilect⁹ dei patris filius ⁊ eccliaſtes noſter chriſtus eſt q̃ inimicicias in carne euacuãs · vtraq; fecit vnũ dicẽs. Pa. me. do. vo. pa. re. vobis De quo. Hic eſt filius m. di. in quo mi. bñ cõ. ip. au. Qui eſt caput eccłie: nõ ad ſinagogam ſ; ad multitudinem gentiũ loquẽs Rex hieruſalẽ ſpũalis filius dauid · de quo miſerere noſtri dñe fili dauid . ⁊ oſanna filio dauid Verbũ quoq; dei nõ fuit ad eũ ſicut ad hieremiã · ⁊ ad ceteros pphas · Ipſe enim verbum ⁊ ſapientia · ipſe eñ diues ⁊ paup ipſe rex glorie potens ipſe vba loquit' ad eccleſie viros · ad aplos Unde. In om. ter. ex. ſonus eo҄ꝝ · ⁊ in fi. orb ter. ver. eorum
¶ Uanitas vanitatum. Hiero. Pro vanitas vanitatũ ſm quoſdam interpretes poſſumus dicere. Uapore fumi · ⁊ aurã tenuem · q̃ cito ſoluunt'. Uñ vniuerſitas caduca oñditur. Que eñ vident' tpalia ſunt · que aũt non vident': eterna Siue q: creatura vanitati ſubiecta eſt · ⁊ ingemiſcit ⁊ parturit · ⁊ pſtolat' reuelatõez filiorum dei · ⁊ nũc ex pte cognoſcim⁹ · ⁊ ex pte p. ⁊ tamdiu omnia vana donec veniat qḋ pfectum eſt

ſ Male opinant' quidã nos his verbis ad voluptatẽ luxuriamq; puocari · cum potius omnia que cernimus: vana eſſe conuincantur.

hieruſalem · Uanitas vanitatũ dixit eccleſiaſtes. Uanitas vanitatũ
ſ etiam his · ſ vanitas · quia ·
⁊ omnia vanitas. Quid hab; amplius homo de vniuerſo labore ſuo
ſ nihil † ſ q: ſ non vides quod videras ſ mor
quo laborat ſub ſole? Generatõ pterit ⁊ generatõ aduenit · terra vero in eternum ſtat. Orit' ſol ⁊ occidit · ⁊ ad locum ſuũ reuertit' · ibi
tc · ſ vides quod nõ videras · ſ naſcitur · † ſ homo ſ Generatõ pterit' quod ipſe ſol mutatione ſua probat ſ chriſtus · ſ malis ·
ſ Hiero. Ducit ſe · vel ſcđm aquilã . aſpirat. Symach⁹ et theodotio · recurrit · q: ſ. ſol reuertitur ad locum ſuũ · et ibi vnde pa⁹ regreſſus fuerat. aſpirat.

¶ Anteq̃ ſuã ponat ſententiã quendã apparatũ videt' ⁊ ornamentũ facere cum dicit. Uanitas vanitatũ ⁊ omnia vanitas Poſtea a maiori. id ẽ ab homine incipit · oſtendẽs ipſum vanitati ſubiectum · id eſt · mirabilitati Et hoc eſt Uanitas ⁊c.
¶ Uanitas omnis hõ viuens. Quãtomagis cetera? Uñ . vanitati ſubiecta eſt creatura nõ volẽs · ſ; pp. e. q̃. ſ. e. i. ſpe. Quidquid eñ non eſſe poteſt vanitas dici poteſt · quia mutari poteſt. Solus deus ſemp idẽ eſt qḋ eſt · qḋ aũt mutat' · quodãmõ euaneſcit et non eſt qḋ erat · ad cõpatõem creatoris. omnis creatura vanitas poteſt dici ⁊ quaſi nihilũ cõputari.
¶ Hiero. Si cuncta q̃ fecit deus valde bona · quõ vanitas: ⁊ etiã vanitas vanitatũ: Ut ſicut in cantico canticoꝝ: inter omnia carmina excellens carmen oſtendit'. ita hic magnitudo vanitatis monſtret'. Similiter ĩ pſalmo. Uniuerſa va. oĩs hõ vi. Si viuẽs vanitas ẽ mortu⁹ vanitas va. S; poſſum⁹ celũ ter. ⁊ cetera bona quidẽ p ſe dicere ſ; deo cõpata: quaſi nihil eſſe · vt lucerna in ſolis cõpatione nec cernit' lucere · ⁊ ſtellarum lumina orto ſole obſcurant'. Ita aſpiciens elementa ⁊ reꝝ multiplicẽ varietatẽ admiror quidẽ opm multitudinem. ſ; recogitans omnia tranſire · ⁊ ſuo fine ſeneſcere ſolumq; deũ idem ſemp eſſe qḋ fuerit · cogor non ſemel ſed bis dicere vanitas vanitatũ ⁊ om. va.
¶ Quid habet am. hõ. Poſt generalẽ ſententiã · ad varios labores hominum verba conuertit · qui fruſtra laborantes · congregãt diuitias picturas ambientes honorẽ. ſ. quibus ſubito dicit'. Stulte hac nocte morieris · cuius erunt que congregaſti. maxime cum ex omni labore nihil ſecum ferant · ſ; nudi in terrã redeunt · vñ ſumpti ſunt.
¶ Generatio p̃. ⁊c. Hiero. Prima recedit generatõ iudeoꝝ · ⁊ ſuccedit generatõ de gentib⁹ congregata. Terra aũt tam diu ſtat · q̃diu ſinagoga recedente eccłia omnis introeat · cum eñ p̃dicatũ fuerit euangeliũ in toto orbe tunc erit finis quo ĩminente celum ⁊ ter. trã. ⁊ ſignanter nõ ait · terra in ſeculis ſtat · ſ; in ſeculo. Nos aũt deũ laudamus non in vno ſeculo · ſ; in ſeculis ſeculorum
¶ Generatõ p̃. ⁊c. Quid vanius terra manet facta p homine · homo terre dominus in puluerẽ reducit' · ſtat aũt terra in ſeculũ · nõ in ſeculum ſeculi quia celũ ⁊ ter. trã. ⁊ ecce noua facio omĩa
¶ Orit' ſol. Ipſe ſol qui ad lumen eſt · ortu ⁊ occaſu quotidie mundi interitum demonſtrat · qui p occultas vias orit' ⁊ occidit. Hoc aũt ideo dicit · vt doceat mutationib⁹ tpm ortu ⁊ occaſu ſideꝝ · humanam naturã labi dũ neſciat homo
¶ Hiero. Sol iuſticie ⁊ bonis orit' · ⁊ malis occidit · ⁊ ortus nos trahit ad patrem Ad hoc eñ venit · vt nos de terris ad celum leuaret · ⁊ diceret. Cũ exaltatus fuero a ter. om. tra. ad m. ip. Nec miꝝ filiũ trahere ad ſe credẽtes cũ ⁊ pater ad eũ trahat Nemo eñ venit ad me · niſi pater q̃ miſit me traxerit eũ Sol iſte ⁊ iacob de terra ſua egrediẽti occidit · ⁊ item cũ de ſyria terrã pmiſſionis intraret · ortus eſt ei Loth q̃; cuꝫ egreſſus ḋ ſodomis venit ad ciuitatẽ ad quã feſtinare ſibi fuerat ĩparatũ · aſcendit ĩ mõtem · ⁊ exiuit ſol ſup ſegor Aliter . Sol qũ p auſtrũ currit vicinior terre eſt · qũ p aquilonẽ: ſublimior Forſitan his qui hyemis ⁊ tribulatõis frigore coartantur (ab aquilone eñ exardeſcit mala ſuper terrã) vicinior eſt ſol iſte iuſticie · his vo qui ſub borea calore pnant' eſtiuo incedit p cui et p ſuos circulos vnde pfectus eſt reuertitur Cum eñ traxerit omnia ad ſe ⁊ vniuerſos ſuis radijs illuſtrauerit · fit reſtitutõ principalis · ⁊ eſt de⁹ omĩa in omĩb⁹ · Symachus hocita interptat' · vadit ad meridiẽ · ⁊ circuit ad boreã · pambulans vadit ventus · et p q̃ circuierat reuertit' ventus

ſ In hyeme ·
cõ renaſcens girat p meridiẽ · ⁊ flectitur ad aquilonẽ Luſtrãs vniuerſa in circuitu pgit ſpũs · et in circulos ſuos reuertit'. Omnia flumina intrant in mare · ⁊ mare nõ redundat. Ad locum vnde exeunt flumina reuertuntur · vel iterum fluant.
ſ In eſtate. ſ p zodiacum. † ſ non ſolum phiſice ſed et ethice ſ rerum cauſe et nature ·
Cuncte res difficiles · nõ poteſt homo eas explicare ſermone · Non ſaturat' oculus viſu nec auris auditu impletur. Quid eſt quod fuit
ſ aliꝗs · ſ plene · † ſ quia videmus per ſpeculum in enigmate · ſ vt plene videns ſ alio docẽte ſ vt hõ mortuus ·

¶ Allego . Sol chriſt⁹ q̃ omĩa viuificat et illuminat ſpũalis grẽ ſplẽdore et virtute · qui orit' fideli occidit infideli
¶ Hiero · Uadit ad auſtꝝ et girat ad aquilonẽ · vł girãs girando vadit ſpũs · et in circulos ſuos reuertit'. Hinc exiſtimare poſſum⁹ · in hyeme ſolem ad meridianã plagã currere · in eſtate ad ſeptẽtrionẽ · et inde p eq̃noctium · autũnũ habere pricipiũ . Sed primũ ſpũm fauonio tepẽte . qñ in vere omnia in fetũ prumpũt Ve aũt ait girãs gi. va · ſpi. ⁊ in cir · ſuos re. vł ipm ſolẽ ſpũm noĩauit . q: aĩal ſit et ſpiret ⁊ vigeat . ⁊ annuos orbes curſu ſuo expleat. vt ait poeta · Interea magnũ ſol circũuoluit' annũ. vł q: etiã lune lucentem globũ ⁊ aſtra tytanea ſpũs int⁹ alit. totãq; infuſa p artus mens agitat molẽ ⁊c Non de annuo ſolis curſu . ſ; de quotidianis eius ſemitis loquit' obliqua eñ ⁊ fracta linea p auſtꝝ pgit ad boreã. ⁊ ita ad orientẽ reũtit'
¶ In circuitu pergit ſpũs. Ipm ſolẽ ſpũm vocat · q̃ animat ⁊ inſpirat ⁊ viuificat omĩa. ſicut ĩ vere . qḋ mũdi principiũ putat' ſingulis ãnis videmus Oblique eĩ p zodiacũ currit ſol . Uñ ĩ hyeme ad auſtꝝ vergit · eſtate ad boreã. ne ſi ſp eodẽ mõ pcederet . alia calor alia frigus cõſumeret
¶ Omnia flumina Dicunt philoſophi aquas dulces q̃ mari influunt vł ardente ſole cõſumi. vł ſalſuginis maris eſſe pabula. ſ; eccliaſtes noſter cõditor aquaꝝ dicit eas p occulte terre venas ad capita fontiũ regredi et de matrice abyſſo . in ſua ſp ebullire principia
¶ Poſſumus p flumina ⁊ mare . humanũ genus accipe . qḋ in terrã vnde ſũptum eſt redit. ſcđm illud . Terra es et in terram ibis Nec terra impletur multitudine mortuoꝝ Et hieronim⁹ dicit torrentes non flumina eo q: cito tranſeant ·
¶ Hiero. Omẽs torrẽtes ⁊c. Recte turbide aque . in mare vñ ſubſtiterãt · reuertunt' · ⁊ ni fallor: torrens ſine additamento nuſq̃ in bono accipit' Nã torrente vo. t . potabis eos Cum additamento ſaluator ad torrentem cedron tradit'. et helyas ad torrentẽ chorre latitat . q̃ et ipſe ſiccat'. nõ adimpletur mare inſatiabile quõ in puerbijs ſanguiſuge
¶ Cũcte res diffi · Nõ põt hõ cauſas ⁊ naturas reꝝ explicare . nec oculus ad plenũ intueri . nec auris ĩſtruẽte doctore ad ſummã puenire. Uidemus eñ nũc p ſpeculũ in enigmate et ex pte donec veniat qḋ pfectũ ẽ . qḋ ĩ hoc mortali corpe eſſe nõ poterit. Hec ſentẽtia cõtra eos eſt q̃ ſine labore ⁊ diſcendi ſtudio ſcãs ſcripturas ſe nouiſſe putãt · et ſe ſapientes cum inſipientes ſint .
¶ Quid ẽ qḋ. Hiero . De his videt' dicere q̃ ſup enũerauit . ſ · de mole terraꝝ · ortu ſolis et occaſu · curſu fluminũ magnitudie occeani . omĩbuſq;

que aut cogitatione aut viſu aut auribus diſcimus: ꝙ nihil ſit in natura nouū: ab initio eñ et homines nati et mortui ſunt: et terra ſup aquas librata: et ſol ortus occubuit. et auibus volare: et natare piſcib⁹: et ceteris ꝓpria: a deo artifice ꝯceſſa. Huic ſilē comic⁹ ait. Nihil ē dictū qḋ ñ ſit dictū pri⁹. Hoc cū exponeret donat⁹. Pereant inquit qui ante nos noſtra dixerūt. Si ita in ſermonibus q̄ntomagis in amminiſtratōe mūdi: que ab initio ſeculi ſic pfecta eſt: vt requieſceret deus ab omībꝫ opibus ſuis die ſeptima.

Quid eſt ꝛc. De naturis i pricipio mūdi creatis: et de ſucceſſione earum: quō veniūt et tranſeūt: vt homo morit᷑. homo naſcitur: eadē natura ē naſcentis: que fuit morientis. ſic de auibus piſcibus ſerpentibus et omnibus animantibus: ſic de herbis arboribꝫ et alijs natis: nihil nouū inuenit᷑ qḋ antea non eſſet. Nihil pteritum qḋ poſt non fiat. Unde. Requieuit deus die ſeptimo ab omni opere ſuo a nouarum creatione naturarū: nō a gubernatōne. ſcḋm illud. Pater meus vſq̄ modo opat᷑: et ego opor. ſic ex primordialibus rerum ſeminibꝫ totius ſeculi temp⁹ naturali curſu pagitur

Nec valet ꝛc. Hiero. Eſt ne verbū de quo dicat᷑. Vide hoc nouum eſt. Jam enim fuit in ſeculis que fuerunt ante nos. Aptius ſymachus. Putas ne eſt qui poſſit dicere: vide hoc nouum eſt. Jam eñ factū eſt in ſeculo: qḋ fuit añ nos

In natura | hō naſciturus

Ipſum qḋ futurū eſt. Quid eſt qḋ factum eſt? Ipm qḋ faciendum eſt

quod non ante fuerit.

Nihil ſub ſole nouū: nec valet q̄ſq̄ dicere: ecce hoc recens eſt. Jaꝫ eñ pceſſit in ſeculis q̄ fuerūt ante

apud nos

nos. Non eſt priorū memoria: ſed nec eorū quidē q̄ poſtea futura ſūt erit recordatō apud eos qui futuri ſunt in nouiſſimo Ego eccleſiaſtes

ſpōte.

fui rex iſrael in hieruſalē: et propo

varia curioſitate.

ſui in animo meo q̄rere et inueſti

cauſas omniū

gare ſapiēter de omnibus que ſūt ſub ſole. Hanc occupationē peſſi

pmiſit | carnalium.

mam dedit deus filijs hominum.

ne pficerent | quanto plus inquiritur tanto plus dubitat᷑.

vt occuparētur in ea. Uidi q̄ fiunt

Nec va. q̄ſ. di. Uere nihil nouū quia non poteſt dici: ecce hoc nouum. Jam eñ pceſſit ꝛc. Nec putemus ſigna atq̄ pdigia et multa que arbitrio dei noua in mundo fiunt: in prioribus ſecul᷑ iam fuiſſe: et locum inuenire epicurum: qui affirmat p innumerabiles piodos eadem his in locis: et p eoſdem fieri. Alioquin et iudas crebro prodidit: et chriſtus paſſus eſt ſepe pro nobis: et cetera que facta ſunt et futura: in eoſdem ſimiliter piodos reuoluent᷑. Sed dicendum eſt ꝙ pſcientia: et pdeſtinatōne dei iam ea facta ſunt: que futura ſunt

Jam eni ꝛc. Sicut pterita que olim fuerunt apud nos: abſcondit obliuio: ſic que nunc fiunt qui naſcituri ſunt ſcire non poterūt: ſilentio eñ pibunt. et quaſi non fuerint abſcondent᷑. Uanitas eñ vanitatū et omnia vanitas: quia omnia more fluentis aque tranſeunt: et nō redibunt: cui ſententie totus mūdus acclamat et maxime genus humanum.

Non eſt pri. me. Hiero. Seraphin ꝓpterea faciē dei et pedes velāt quia prima et extrema coopta ſunt. Juxta.lxx. Nō eſt memoria primis et q̄dem nouiſſimis: qui futuri ſunt. Nō eſt memoria cū his q̄ futuri ſunt ī nouiſſimo. Idem in euāgelio. Erūt primi nouiſſimi et no. pri. ꝛc. Et quia de⁹ vt benignus et clemēs: minorū quoq̄ omniū recordat᷑: his qui nouiſſimi eē meruerunt: nō tantā dabit glām q̄ntā his q̄ ſe humiliātes nouiſſimi ī mūdo eſſe voluerūt. Uñ p⁹. Nō eſt memoria ſapiēti cū ſtulto ineternum

Et ꝓpoſui ꝛc. Uſq̄. dedit deus fi. ꝛc. Cui ſile eſt. Propter qḋ tradidit de⁹ eos in reprobū ſenſum .i. pmiſit tradi. Propoſuit ḡ eccliaſtes p̄mo omniū corꝫ ſuū ad ſapiam reqrendā: volens vltra licitū cauſas rōneſq̄ cognoſcere. cur pualuli corripiant᷑ a demone. cur pij et impij pari naufragio demergant᷑. an hec et h⁹mōi caſu. an dei iudicio veniāt. Si iudicio: vbi iuſticia? Si nō iudicō: vbi puidentia? hec inq̄t noſſe deſiderās: intellexi ſupfluā curā p diuerſa cruciantē a deo hominibꝫ datam vt cupiāt qḋ licitū nō eſt ſcire: et hoc ꝓpter ſuā curioſitatē quā ſponte incurrerūt.

Huc uſq̄ generalr̄ de vanitatibꝫ ſeculi agit: hinc ad ſeipm redit: et quis eſſet: oñdit: quō omnia ꝯgnouerit docuerit. Uñ Et ꝓpoſui ī aio m. ꝛc.

Hāc occu. p. ꝛc. Hiero. Uerbū anian. Aquila. lxx. theodotio. p yſi tamon qḋ latine diſtēſio: eo ꝙ in varias ſolicitudines mens hoīs diſtēta laniet᷑. Symachus ꝓ ſiſaman .i. occupatōꝫ trāſtulit. Itaq̄ ſiue diſtenſionē ſiue occupatōꝫ: ſiue q̄d hmōi dixerim⁹ ad ſupiorē ſenſū cūcta referunt᷑.

Hāc. oc. p. ꝛc. Pulcre cauſa pmiſſa data eſt a deo occupatō: ſic illḋ ꝓpter quod tradidit eos deus in paſſiones ignominie: et itm̄: ꝓpter quod tradidit deus eos in reprobum ſenſum

Uidi ꝛc. Conſideraui omnia mūdana: et vidi vanitatem et maliciam eē .i. miſerias ſpūs quibuſ anim⁹ diuerſis fatigatus cogitationibus laborat cognoſcere: quod homini nō ꝯceditur.

Hiero. Uerbum routh: aquila et theodotio noimen. ſymachus bochein. lxx. ſyrū expſſere: non hebreum: dicentes ꝑ̄reſim Noimen et bochſis a paſſione vocabulū eſt et ꝑ̄reſis melius voluptatem q̄ pſumptōeꝫ ſonat. Dicit᷑ aūt quod agat vn⁹quiſq̄ qḋ velit: et ſibi rectū eē videatur atq̄ in diuerſa libero hoīes ferant᷑ arbitrio: et vana ſūt vniuerſa ſub ſole dum inuiceꝫ nobis in malorū et bonorū finibus diſplicemus. Dicebat mihi hebreus quidā qḋ routh hoc loco magis afflictionem et maliciam. q̄ paſſioneꝫ et voluptatem ſignificaret. non a malo boni contrario: ſed ſcḋm hoc: ſufficit diei ma. ſu. Quā greci ſignificātiꝰ cacuſiā vocant. et eſt ſenſus. Cōſideraui vniuerſa q̄ in mūdo fiūt et nihil aliud deprehendi: q̄ vanitatē et malicias .i. miſerias ſpūs q̄bꝫ aīa diuerſis cogitationibus affligitur.

dum diuerſis cogitatōibus rapitur

a recto depꝛauati

cuncta ſub ſole: et ecce vniuerſa vanitas et afflictō ſpūs Peruerſi difficile corrigunt᷑: et ſtultorū infinit⁹

peccator cū i pfundū venerit viciō. | non ſunt digni numero vt ſancti de quibus dicitur. Dinumerabo eos

eſt numerus Locutus ſum i corde meo dicēs Ecce magn⁹ effect⁹ ſum

quā petij a dño p ceteris | non

et pceſſi omēs ſapia qui fuerūt añ

abraam non moyſen: et ceteros: ſed qui fuerūt ante me in hieruſalem.

me in hieruſalē: et mēs mea cōtē

non ait lo

plata eſt mlta ſapiēter. et didici

cutus ſum: quia multa ſcim⁹ q̄ eloqui ñ poſſu

mus.

dicq̄ cor meū vt ſcirē prudētiā atq̄ doctrinam: erroreſq̄ et ſtulticiam.

Hiero. Cognoui quia et hoc eſt paſtio venti ſiue pſumptio ſpūs.

et agnoui ꝙ i his quoq̄ eēꝫ labor

Quāto magis quis ſapiē

et afflictō ſpūs: eo ꝙ in multa ſapiē

tiaꝫ aſſequit᷑: eo magis vicijs ſubiacere indignatur: et paul eſſe a virtutib⁹ quas requirit

tia multa ſit indignatio: et q̄ addit ſciētiam addit et dolorem

Peruerſi difficile. Hiero. Peruerſus nō poterit adornari. et īminutio non poterit numerari. Qui eñ pūerſus eſt niſi añ corrigatur nō poteſt adornari: recta ornāt᷑: curua corrigunt᷑. hoc contra hereticos qui q̄ſdam naturas introducunt: que non recipiunt ſanitatem: et quia imminutio .i. qḋ deeſt: nō poteſt numerari. Primogenita tñ iſrael numerata ſūt femine vero et ſerui et puuli et vulgus ex egipto nequaq̄ plenitudo: ſed ī minutio exercitus non numerat᷑. Poteſt et ſic intelligi: tanta malicia eſt in mundo vt ad integrum ſtatum nec redire valeat: in q̄ conditus eſt. Alit᷑ Omnibus in integrum p penitentiā reſtitutis: ſolus dyabolus in ſuo pmanebit errore: cuncta eñ que ſub ſole ſunt. eius arbitrio et malignitate euerſa ſunt. dum eius inſtinctu peccata cumulant᷑. Denique tantus eſt numerus ſeductorum quos a grege domini rapuit: vt nō poſſit ꝯprehendi

Errores et ſtulticiā. Prima ſapientia eſt ſtulticia caruiſſe: qua carere non poteſt. niſi qui intellexerit eam. Unde plurima in rebus noxia ſūt creata vt dum ea vitamus ad ſapientiam erudiamur Equalis ergo ſtudij fuit ſalomoni ſcire ſapientiam et ſcientiam. et e regione errores et ſtulticiaꝫ vt hec appetendo: illa declinando: eius ſapientia pbaretur. Sed ī hoc q̄ꝫ dicit ſe pauiſſe ventos. et non valuiſſe ꝯprehendere veritatem de pſumptione ſpiritus ſiue paſtione venti: quod ſepius in hoc libro ſupra diſſeruiſſe ſufficiat

Et q̄ addit ꝛc. quia potētes potenter tormenta patient᷑. cuicūq̄ pl⁹ committitur plus exigitur ab eo. ideo apponit dolorem qui apponit ſcientiam. et contriſtatur merore ſcḋm deum pro delictis ſuis. Unde apoſtolus Et quis eſt qui me letificet niſi qui contriſtatur ex me: niſi forte et hoc intelligendum ꝙ ſapiens doleat tantum latere ſapientiam: nec ita prebere ſe mētibus vt lumen viſui: ſed p tormenta quedam et intolerandum laborē iugi meditatōe et ſtudio puenire.

Dixi ergo ꝛc. Hiero. Ueni. Nūc temptabo te in leticia ⁊ videbo in bono ⁊ ecce etiā hoc eſt vanitas. Poſtq̄ȝ in multitudine ſapiē ⁊ adiectōe ſciē dolorē ⁊ laborē eſſe dep̄hendi ⁊ nō aliud q̄ȝ caſſū ⁊ ſine fine certamen. tranſtuli me ad leticiā. vt luxu fluerē. ꝯgregarē opes. diuitijs abundarē. et pituras volūtates carperē: anteq̄ȝ morerer. ſ; in hoc vanitatē ꝓſpexi. dum p̄terita voluptas p̄n / tes quidē delectat. et exhauſta n̄ ſatiat. Nō ſolū corꝑalis leticia. ſ; etiā ſpūalis eſt tēpta / tio poſſidēti. vt egeaȝ cōpūcte ſtimulo ⁊ an gelo ſathāē q̄ me colla phizet ne eleuer. Un̄ ſalomon. Diuitias et paupertates ne dederis mihi. ſtatimq̄ȝ ſubdit ne ſatiat⁹ mendax fiā ⁊ dicā quis me ꝯſpicit. Siquidē ⁊ dyabol⁹ ꝑ bonoꝝ abundātiā ce cidit. Un̄ ap̄ls. ne i ſu ꝑbiā elatus i iudiciuȝ incidat dyaboli. i. i ta le iudiciū in q̄d ⁊ dya bol⁹ icidit. Poſſum⁹ etiā ſpūalē leticiā ſicut cetera dicere vanitatē q̄ eā nūc ꝑ ſpeculū vi deam⁹ ⁊ in enigmate. cū aūt facie ad faciem. tunc non vanitas erit ſed veritas

Riſumq̄ȝ ꝛc. Hiero. Riſū dixi amē tiā ⁊ iocunditati dixi Quid hoc facis. Ubi nos dicim⁹ amentiā i hebꝛeo habet molal. q̄d ſ̄m aquilā errorem ſ̄m ſymachū tumultum ꝑ quo. lxx. ⁊ theodotō pyforan. q̄d exp̄mi p̄t circūlatōs. Quō igitur hi q̄ circūferunt omni vento doctrīe inſtabi les ſunt ⁊ in diūſa flu ctuant. ſicilli q̄ rident quib⁹ d̄r. ve vobis q̄ ridetis. errore ſcilꝫ ra ptant. nō intelligētes ruinā peccatoꝝ ſuoꝝ neq̄ȝ plangētes. ſ; hec bona putātes eterna. unde plāgere deberēt exultātes. Pōt hoc ⁊ de hereticis accipi. q̄ falſis dogmatibus acq̄eſcētes. leta ſibi ⁊ ꝓſpera ꝑmittunt

Ca. II

¶ More concionatoris ſententi am vulgi in ſe ſuſcipit. et falſaȝ eſſe oſtendit

Dixi ergo in corde meo. Uadam et affluā delicijs. ⁊ fruar bonis. Et vi

¶ Ue vo bis qui ridetis. q2 lu. † ¶ decipiunt qui carnis

di q̄ hoc quoq̄ȝ eſſet vanitas. Ri ſumq̄ȝ † reputaui erroꝛeȝ ⁊ gaudio

gaudia ſequunt. et ꝑpetuū putant. quod fugit

dixi. Quid fruſtra deciperis: Co

velut vmbra. Poteſt et de hereticis accipi qui

gitaui i corde meo abſtrahere a vi

falſis dogmatibus adquieſcentes leta ſibi pro

no carnem meā. vt animū meum

mittunt. cum ſint filij gehennis

transferrē ad ſapiam. deuitaremq̄ȝ ſtulticiā. donec viderem quid eſſet vtile filijs hoim. Quo facto opus eſt ſub ſole numero dieꝝ vite ſue.

¶ ſecundum imaginem dei erectus ad ſuperna. † ¶ vt veniāt p̄r et fili⁹ et habitēt in eis ¶ Ego

Magnificaui opa mea. † Edificaui

et pater veniemus et ap. e. mā. fa. † ¶ ad quas

mihi domos. ⁊ plantaui † vineas.

iēſus alliget aſinā ſuā. ſ. ꝑplm iudaicū et gētilē

feci ortos ⁊ pomeria ⁊ ꝯſeui ea cū cti generis arboꝛib⁹. ⁊ extruxi mi h piſcinas aquaꝝ. vt irrigarem ſil

¶ infructuoſorū

ua lignoꝝ germinantiū. Poſſedi

¶ Timoꝛe ſeruiētes. et ſpūalia deſiderātes nec tenentes † ¶ animas corꝑi deditas † ¶ vel etiā vernaculi fuerunt mihi. alia litera.

ſeruos ⁊ † ancillas † multāq̄ȝ famili

† ¶ boum. i. ꝑoſoꝛum. ¶ Poſſedi

am habui. † Armenta quoq̄ȝ ⁊ ma

¶ ſimplicium.

gnos ouiū greges: vltra omēs qui fuerunt ante me in hieruſalem. Co

† ¶ agtioꝛē ſenſum ¶ occultioꝛē.

aceruaui mihi † argentū et aurū. et

¶ congregaui in eccleſias. † ¶ aſtiterūt re. ter. † ¶ que albe ad meſſem ¶ Tributa reddentium

ſubſtantias † regum ⁊ † ꝓuinciaruȝ

¶ Hijs diuitijs ꝓuocatus fui ad luxum † ¶ for tes ¶ Qui pſallūt ſpū pſallūt et mēte † ¶ infirmi

Feci mihi † cantoꝛes ⁊ † cātatrices.

¶ apoſtolos

⁊ delicias filioꝝ hominū. ſciphos

¶ et coꝛum ſucceſſores. † ¶ ꝑdicatōis † ¶ ſapie.

⁊ vrceolos. in † miniſterio ad † vina

¶ auditoribus ¶ Proficiebat etate et ſa. a. d. et ho. et ꝑpter quod de⁹ exal. il. et de. il. no.

fundenda. Et ſupgreſſus ſum opi

¶ ante aduentuȝ

bus omēs qui an̄ me fuerūt in hie

chꝛiſti gubernauerunt eccleſiam.

ruſalem. Sapiētia quoq̄ȝ ꝑſeuera

¶ contemplatione

uit mecū. ⁊ omia que deſiderauē

¶ iterioꝛes ¶ ſicut peccatoꝛ qui a vera

runt oculi mei non negaui eis. nec

iocunditate pꝛohibet coꝛ ſuum.

ꝓhibui coꝛ meū q̄n omni volupta te frueret. ⁊ oblectaret ſe i his q̄ pa rauerā. Et hāc ratus ſum ꝑtē meā

¶ ꝑ hoc momētaneo accipiēs eternum † ¶ a ſu

ſi vterer laboꝛe meo. Cūq̄ȝ † me cō

ꝑradicto erroꝛe. † ¶ Qui diligenter omia agit

uertiſſem ad † vniuerſa opa q̄ fece

hoc poteſt dicere.

rant manus mee. ⁊ ad laboꝛes i q̄ bus fruſtra ſudauerā. vidi in omi

¶ quia his irretitur.

bus vanitatē ⁊ afflictionē animi. ⁊

¶ a mūdanis.

nihil ꝑmanere ſub ſole. Trāſiui ad cōtemplandā ſapiam. erroꝛeſq̄ȝ et

¶ et ſic. ¶ quantus † ¶ refrenās

ſtulticiam. Quid eſt inq̄ȝ hō † vt ſe

ſe a vicijs ¶ Imitari in cōꝑhenſiōe ſapie

qui poſſit regē factoꝛē ſuū: Et vidi

Seruos. timoꝛe ſeruiētes et ſpūalia deſiderātes nec timentes.

Uernaculos eos dicim⁹ q̄ ſunt q̄dē de eccīa. et ꝑdictos ſeruos et ancil las antecedūt. nec tn̄ liberi ſunt.

Uernaculi dicūt filij fuoꝝ q̄ in domo dn̄i ſui nati ſunt et multi.

Armēta quoq̄ȝ ꝛc. hi ſunt qui abſq̄ȝ ratione et ſcientia ſcripturarū laboꝛant quidē in ec cleſia. ſed nondum ad hominē ꝑueniunt. i. ad imaginem dei

Hiero. Et quideȝ poſſeſſio armēti ⁊ oui um multa fuit mihi ſu per omēs qui fu. a m. in ie. Nota q̄ in ſuis et ancillis et vernacul multitudo nō addit. ſicut in bobus et oui bus. Plura enī in ec cleſia armenta. q̄ȝ ho mines. plures oues. q̄ȝ ſerui et ancille vel ver naculi.

Subſtātias re. Dogmata philoſo phoꝛuȝ et ſeculares ſci entias. quas eccleſia ſtes vir ſapiens dili genter itelligit. et ap̄ꝑ hendit eos in aſtutia coꝝ et ꝑdit ſapiam ſa pientū et prudentias prudēntū reprobat

Feci mihi can. Cantoꝛ quaſi vir ⁊ ro buſtus et ſpūalis d̄ al tioꝛibus cantat. Can tatrix vero adhuc cir ca materiam volupta tu: quā greci hylen vo cant. nec poteſt in ſub lime tollere vocem ſuā Ubicunq̄ȝ ergo femīa inuenitur. et ſexus fra gilioꝛ ad materiam re ſpicit. Unde pharao ſolas feminas vult vi uere. que materie ſunt vicine. Econtra. Nul lus ſcōꝝ niſi raro. femi nas genuiſſe narratur ſoluſq̄ȝ ſalphaat qui i peccato moꝛtuus eſt. omnes filias genuit. Jacob inter duodecī patriarchas vnius fi lie pater eſt: ⁊ ob ipāȝ ꝑiclitatur

Cantores et cantatrices. vt vterq̄ȝ ſexus me oblectaret.

Delicias ꝛc. Sapientiam ſcꝫ que ſicut paradiſus poma habet va ria et multiplices voluptates. de qua. delectare in domino et dabit t. pe. coꝛ. t. et toꝛ. vo. t. p. eos

Cogitaui ꝛc. Ebrietas animi vigoꝛē mutat. quā q̄ pōt ſapia ꝑmuta re ⁊ vt in quibuſdā codicib⁹ habet obtinere leticiā ſpūalē. is poterit ad h⁹ rei ſapiam ꝑuenire. q̄d in hac vita appetēdum q̄d vitandū

Plātaui vineas ꝛc. In domo diuitis n̄ ſolū aurea vaſa. ⁊ argētea ſ; ⁊ lignea ⁊ fictilia. agri ⁊ orti ꝑpter infirmos. nā q̄ infirm⁹ eſt: olerib⁹ veſcit plantant arboꝛes. nō oēs fructifere vt in latinis codicib⁹. ſ; omīſ fructus. i. diuerſaꝝ frugā atq̄ȝ pomoꝝ. quia diuerſe ſunt grē in eccīa. ali⁹ ocul⁹ alius manus ꝛc. et q̄ verecundioꝛa ſunt noſtra. his maioꝛē honoꝛē circūdamus. Inter iſtas fructiferas arboꝛes. tenet p̄matū lignū vite. q̄d eſt ſapia. ſine qua cetera ligna ſiccabunt

Et extruxi m. ꝛc. Ligna infructuoſa nō aluñt ymbre celeſti. ſ; aquiſ que in piſcinis de riuulis colliguñt. Nam ⁊ egiptus humilis ⁊ iacens qua ſi oꝛtus oleꝝ in terrenis ⁊ de ethiopia venientib⁹ aquis: irrigat. terra ꝟo ꝓ miſſionis que montuoſa eſt et erecta. temporaneā ⁊ ſerotinā expectat de celo pluuiam.

Qui an̄ me fu. i hie. ad literam. Non eſt magna laus. ante ſalomo nem enim regnauerunt ſaul cuius tempoꝛe regnum cepit. et dauid ſub quo ſatis ꝑuum erat regnum

Perſeuerauit. Alij ſtetit. i. ei in carne poſito ſapia ꝑmanſit. nō ꝓfi ciens ꝑ momēta ſicut in nobis. ſ; in plenitudine ſtans

Et omia q̄ ꝛc. Sed q̄nto ſtudio iſta creſcebant. tanto ſapientia de erat. quia ꝑ oīa deſideria rapiebar. putabāq̄ȝ hūc eſſe fructū laboꝝ meo rū. ſi libidini ſeruirē. ſ; tandē i me reuſus. vidi omnia vana eſſe

Sub ſole. chꝛiſto. In ſole poſuit tabernaculū ſuū. Qui ḡ ad ſol' cla ritatē oꝛdinē cōſtātiāq̄ȝ nō dū ꝑuenit. in eo chꝛiſt⁹ nō habitat.

Et vidi q2 tm̄. Cū hec cogitarē. q̄ ſapiēs lux. ſtult⁹ tenebre. ali⁹ odii i celo. h⁹ i terra. repēte mihi ſurrepſit. q̄re ꝯmūi moꝛte ꝑeant commūi miſeria

deprimantur ⁊ huiuſmodi
¶ Ruſus deteſtat⁹. Spirituali labore ſancti die noctuq; in lege domini meditant: ſcripturas interpretando: libros ꝯponendo: et ſepe labores

illoꝝ in manus ſtultorum ꝑueniūt: qui male exponendo ⁊ ſibi et alijs nocent. Si enim de corporalibus tantū quid neceſſe fuit dicere ⁊ dominabit̃ i omni labore in quo laboraui ⁊ in quo ſapiens fac⁹ ſū ſub ſole: Sic enim alij habent. Sapientia enim non ē terrenas diuitias cōgregare.

¶ Habitur⁹ he. ⁊c. Hoc ipſi ſalomoni contigit: qui non ſui ſimilem habuit filiū roboam. Ex quo intelligimus nec filium quidem patris hereditate dignum ſi ſtult⁹ ſit.

¶ Nā cū ali⁹ ⁊c. Supra de incerto herede: nunc eadē. Sed in hoc differt ꝙ etiam ſi filio: ſi propinquo: ſi noto alicui ſubſtantiam ſuam dimittit. in hunc tn̄ circulū res recurrit: vt alter alterius labore fruatur: ⁊ ſudor mortui delicie viuentis

¶ Quāto labore ſcribant: et ſepe ſtilū vertant: nouerūt librorū auctores. Sapientie enī et doctrine ē: terrena calcare: non cōgregare.

¶ Aliud eſt ex rerum ratione: aliud ex ſtultorum opīone diſputare vt hic. vbi vero ait. Melius eſt ire ad domum luctus ꝙ ad domum conuiuij: ex ratione.

¶ Nōne me. ⁊c. Poſtꝗ̄ omnia ꝑtractaui et nihil ꝑpetuū vidi: ⁊ poſteriores priorum laboribus frui. viſum eſt mihi iuſtū: et quaſi dei donum: vt de ſuo labore comedat homo et bibat ꝓ tempore pcens ꝯgregauit: et hoc quidē donū dei eſt. ſicut contrariū eſt: diebus ac noctib⁹ congregare et nō vti. Sz et hoc diligenter inſpiciens: vanum iudicaui.

ſ noſtra ꝯfuſo nō pura
quia tn̄ ꝓcederet ſapiētia ſtulticiam:
ſ et ſapientia lux: et ſtulticia tenebre.
† ſ vidi quia ſapientia ꝓcederet ſtulticiā
ꝗ̄tum differt lux a tenebris. †Sa-
et vidi quia ſa. o. ᷎ ſ in celeſtibus que ſuperiora ſunt ſ in chriſto qui eſt caput.
pientis oculi ᷎in capite eius. ſtul-
ſ in ignorantia terrenorum
tus in tenebris ambulat. Et didici
ꝙ vnus vtriuſq; eſſet interitus. ⁊ di
xi in corde meo. Si vnus ⁊ ſtulti
⁊ meus occaſus erit: quid mihi ꝓ-
deſt ꝙ maiorē ſapiētie dedi operam:
ſ et poſt hec
Locutuſq; ſui cū mēte mea: anim
ſ .i. iſta ſubreptio.
aduerti ꝙ hoc quoq; eſſet vani-
tas. Non enī erit memoria ſapien
ſ quia hic in gloria ille in pena
tis ſimiliter vt ſtulti in ꝑpetuū. ⁊
futura tpa obliuione cuncta ope-
rient pariter. Moritur doctus ſimili-
ter ⁊ indoctus: ⁊ idcirco teduit me
ſ quia omnia vanitas ſ quia mundus in
vite mee: videntem mala vniuerſa
maligno poſitus eſt.
eſſe ſub ſole: ⁊ cuncta vanitatem ⁊
ſ Infelix ego homo quis me liberabit a cor-
afflictionē ſpūs. Ruſus deteſtat⁹
pore huius.
ſum omnē induſtriā meā: qua ſub
ſole ſtudioſiſſime laboraui: habi-
tur⁹ heredē poſt me: quem ignoro
ſ ipſi ſalomoni roboā ſucceſſit fili⁹ ſtult⁹
vtrū ſapiēs an ſtultus futurus ſit:
ſ poſſeſſionibus
⁊ dn̄abit̃ in laborib⁹ meis quibus
deſudaui ⁊ ſolicitus fui. Et ē quicꝗ̄
ſ quia vanum
tam vanum: Vn̄ ceſſaui: renunciauitq; cor meum vltra laborare ſub
ſ vt ſupra de incerto labore vl' herede.
ſole. Nam cū ali⁹ laboret in ſapiētia ⁊ doctrina ⁊ ſolicitudine: ⁊ homini ocioſo queſita dimittit. Et hoc ergo vanitas ⁊ magnū malū. Quid

¶ Quis enim vel comedere: vel cum opus eſt ꝑcere poteſt: abſq; deo: qui ꝑcepit canibus ſanctum non eſſe cōmittendum: et quomodo ſint in tempore conſeruis danda cibaria: et iuxta alium ſenſum: inuentū mel comedere tantum quantū ſufficit.

¶ Homi bono. corrigenti mores ſuos proprio arbitrio. ſecūdum illud

Seminate vobis in iuſticia: vindemiate in fructu vite: illuminate vobis lumen ſcientie. Seminanda enī ante iuſticia: et fructus vite eſt metendus et poſtea lumen ſcientie poterit apparere. Ut ergo bono corā ſe dedit deus

ſapientiam ⁊c. ſic peccatorē ſuo arbitrio derelinquens fecit cōgregare diuitias: et hinc inde ꝑuerſoꝝ dogmatum ꝯſuere ceruicalia: que cum vir ſanct⁹ et deo placens viderit: intelligit vana ⁊ ſpirit⁹ ꝓſumptiōe ꝯpoſita eē.

¶ Ca. III
¶ Omnia tem. ha. Incertum et fluctuantem ſtatum conditionis humane ſupdocuit: nunc omnia i mūdo eſſe ꝯtraria: ⁊ nihil ſtare ꝑpetuum eorum ſcz que ſub ſole fiūt: ⁊ intra tempus: quia ſubſtantie ſpūales: nec loco nec tempore ꝯtinent.

¶ Temp⁹ plā. ⁊c. Nulli dubiū eſt ꝙ et ortus et interit⁹ hominum deo notus ſit: et ꝓfinitus: ⁊ poteſt eſſe quod plantare: mori quod plātatum eſt euellere. Sz quia in yſaia legimus a timore tuo domine concepimus ⁊ parturiuimus: ⁊ peperimus ſpūm ſalutis: dicimus ꝙ perfecto viro prius ille eſt qui de timore nat⁹ eſt cū deum amare cepit mundo moritur: quia ꝑfecta caritas fo. mit. t.

¶ Temp⁹ deſtruendi ⁊c. Non poſſumus edificare bona: niſi prius deſtruxerim⁹ mala. ſic hieremie dictum eſt a deo: vt ante eradicaret ⁊ ſuffoderet et ꝑderet.

¶ Temp⁹ flendi. Tempus flendi nunc eſt. in futuro ridendi. beati flentes qm̄ ipſi ridebunt.

¶ Temp⁹ plāgendi ⁊c. In euangelio. Lamentauimus vobis et non plāxiſtis: cantauim⁹ et nō ſaltaſtis. Plangendum eſt nunc: vt in futuro ſaltemus illam ſaltationē quā dauid ante archam. t. ſaul' filie diſplicēs magis placuit deo

ſ ſcri
enī ꝓderit homini de vniuerſo la-
ptis et expoſitionibus ſ alſo qua.
bore ſuo ⁊ afflictiōne ſpūs qui ſub
ſole cruciat⁹ eſt. Cuncti dies eius
laborib⁹ et erūnis pleni ſunt: nec
ſ nec ꝑ
ꝑ noctem mente requieſcit. Et hoc
noctem quieſcere et neſcire quis inde fructus
nōne vanitas eſt: Nonne melius
ſ corp⁹ chriſti ſ ſanguinem ſ Comedite amici mei et inebriamini. ſ Uenite ad me et comedite panem meū et bibite vinū quod miſ. vo.
comedere et bibere: ⁊ oſtēdere aīme
ſ ſcripturis
ſue bona de laborib⁹ ſuis: Et hoc
de manu dei eſt. Quis ita vorabit
et delicijs affluet vt ego: Homini
bono in conſpectu ſuo dedit deus
ſapiam ⁊ ſcientiam ⁊ intelligentiā
ſ hec iuſto: peccatori aūt. † ſ quia peccator ipſe
peccatori †aūt dedit afflictionem ⁊
cauſa eſt qui ante ſponte peccauit. non deus
curam ſupfluā: vt addat ⁊ congre
get ⁊ tradat ei qui placuit deo. Sz
⁊ hoc vanitas eſt ⁊ caſſa ſolicitu-
do mentis.

¶ Ca. III.

Omnia tempus
habēt. ⁊ ſuis ſpacijs trā-
᷎ ſ ortus iuſti cum incipit deum timere.
ſeunt vniuerſa ſub ſole. ᷎Tempus
ſ iſrael ad cultū dei. ᷎ ſ ducendi in captiuitatē poſt tranſgreſſionem mandatorū. ᷎ ſ mors: qm̄
naſcendi. ⁊ ᷎temp⁹ ᷎moriendi Tē-
perfecta caritas foras mit. ti.
pus plantādi. et tpus euellēdi quod
† ſ ei qui ait: ego occidam: et ego viuere faciā ſanat ad penitentiam vocās: occidit ſcdm illud In matutino interficiebā. o. p. t. ᷎ ſ in egipto
plātatum eſt. †Temp⁹ ᷎occidēdi: et
† ſ ab egipto liberandi. † ſ templi ſub nabuchodonoſor. ſ primos motus male cogitatōnis.
temp⁹ ᷎ſanādi. Temp⁹ ᷎deſtruēdi.
† ſ Sub dario vel cyro. ᷎ ſ euerſionem vrbis.
⁊ tēpus ᷎edificandi. Temp⁹ ᷎flēdi
ſ ſub zorobabel: eſdra: et neemia
et tpus ridēdi. Tempus plangēdi.
et tēpus ſaltādi. Temp⁹ ſpgendi

¶ Temp⁹ ſpargēdi ⁊c. Hiero. Miror ſi vir ſapiens de edificatōe domoꝝ dixerit. ſcdm illō oratij: diruunt. edificant. mutant quadrata rotundis. eſtuat. et vite diſcōuenit ordine toto. Sed vtrū vere. an ꝑ methaphorā. lectori relinquo. Nos vero intelligimus. ſcdm hoc ꝙ potens eſt deus de la. i. ſu. f. a. Et tempus fuerit diſpergendi gentes ⁊ tempus in eccl'ia ꝯgregandi. legi in quodam libro ſcdm. lxx. tpa mittendi lapides. et tpa colligendi ſenitatē ſcz legis antique

euangelij gratia tempatam. lex em̄ rigida peccantem interficit. euangelij gratia miſeretur et ad penitentiam vocat

¶ Temp⁹ amplexādi. Nolite fraudare inuicem niſi forte ex cōmuni conſenſu ad tempus vt vacetis .ſ. ora liberis danda opa. ⁊ iter ꝯtinētie.

¶ Tempus amplexandi ſapientiā. ⁊ ꝯtemplatōni ſtrictius inherendi. ⁊ tēpus .l. fieri a cōplexu. .ſ. ſapientie. vt cure tēporis et his ſine quibus viuere non poſſumus ſeruiamus

¶ Temp⁹ t. ⁊ t. l. Hiero. Docemus in eccleſijs quod neſcimus omnes artes abſqz doctore non diſcimus. ſola hec tam vilis ⁊ tam facilis: vt preceptore nō egeat

¶ Hiero. Nihil nob videtur eſſe rectum niſi qd diſcimus. vt poſt multū ſilentium de diſcipulis: efficiamur magiſtri

¶ Temp⁹ loquēdi. Diſciplina pitagoris eſt per quinquenniū tacere. ⁊ poſtea eruditos ſequi.

¶ Temp⁹ dilec. Tempus amandi p⁹ deum. vxores. liberos propinquos. ⁊ tempus odiendi eos in martirio. vl' qm̄ nunc videmus per ſpeculū in enigmate ⁊c. tempus erit diligendi pn̄tiam dei ⁊ tempus odiendi qn̄ facie ad faciem cernentes. et in melius pficientes. incipiemus odiſſe ⁊ deſpicere quod amauimus

¶ Temp⁹ belli. modo non agentibus penitentiā. tempus pacis in futuro. qn̄ omnis iſrael ſaluus fiet

¶ Tempus bel. ne ſis ſecur⁹: accipe armaturam dei.

¶ Vidi affli. quā de. ⁊c. Dicitur qꝛ propterea deus in pn̄ti ſeculo etiā puerorum dogmatum magiſtris cōceſſerit occupationem

ſ iſrael. ſ in vnū ſ deo
lapides. ⁊ tps colligēdi. Tempus
ſ iſrael. ſ quando dictum eſt creſcite et multiplicamini. ſ quādo dicit temp⁹ breue ē. ſupereſt. vt qui habent vxores ſint tanqͣ non habentes. ſ In babilonica cap. et ibi cōputreſce trans eufratē lege pꝛyzoma hieremie.
amplexādi. ⁊ temp⁹ longe fieri ab
ſ eos iudeos perditos.
amplexibus. Temp⁹ adquirendi.
ſ gentes ſ fideles et gentibus ſ infideles iudeos ſ tps deſtruendi et recdi. ſ iſrael. ſ vetus teſta.
ꝑdendi. Tempus cuſtodi-
endi. ⁊ tps abijciendi. Temp⁹ ſcin-
ſ euangelij teſtimonijs et ꝓphetis.
dendi. ⁊ tpus conſuēdi. Tempus
ſ in diſciplina ſ ꝓphetas in cap. romana ſ in magiſterio
tacendi. ⁊ tempus loquēdi. Tps
ſ gratie ſ quia dilexit eos ante ſub patribus. ſ quando in hoſtili terra dei conſolatōe et alloquio non carebant. ſ cerimoniarum et huius modi. ſ legis moyſi. ſ qꝛ in chriſto poſuerunt manus.
dilectionis. ⁊ tempus odij. Tpus
ſ dum viuimus ſ contra dyabolum. ſ hieruſalem ciuitas noſtra a pace vocabulum habꝫ. ſ poſt hanc vitam
belli. ⁊ tempus pacis. Quid ha-
bet ampliuſ homo de labore ſuo?
Vidi afflictionē quā dedit deus fi-
lijs hominum vt diſtendantur in ea.
Cuncta fecit bona in tempore ſuo. ⁊
mundum tradidit diſputatōi eorum
vt non inueniat homo opuſ quod
operatus eſt deus ab initio vſqz ad
finem. Et cognoui qꝙ nō eſſet meli⁹
ſ frui pn̄tibus ſ quod in futuro proſit ſ q̄ cito tranſitura
niſi letari ⁊ facere bona in vita ſua
ſ Ne congreget diuitias. hoc tantum habꝫ de labore ſuo. ſ corpus chriſti.
Omnis em̄ homo qui comedit ⁊

ne mens hominis ocioſa torpeſceret. et hoc eſt bonū quod fecit deus in tēpore ſuo. ⁊ non poſſe eos nature rerum cōprehendere ſciam. Aliter. Cum omnia ſuo labantur tpe. ⁊ ſit tempus deſtruendi et edificandi. flendi ⁊ ridēdi ⁊ cetera que de tempore dicta ſunt. quid fruſtra conamur. et breues hui⁹ vite dies putamus eſſe ꝑpetuos. nec ſufficit malicia diei. vt nihil in craſtinū cogitemus? Quid em̄ plus habere poſſumus amplius laborando? In quo id tantū hominibus a deo datum eſt vt alius alia ſectando haberet. in quibus ſe erudire ⁊ exercere poſſet. Deus em̄ omne quod fecit bonū eſt. ſꝫ in tpe ſuo bonum eſt. vigilare. dormire non ſemper ſꝫ viciſſim bonum eſt. nūqͣ vlterius qͣ vt opus eſt. Dedit quoqz mundum inhabitandū hominibus vt fruantur varietatibus tempꝛm. ⁊ non querant de cauſis rerum naturalium. quomō creata ſint omnia. quare hoc vel illud ab initio mundi vſqz ad finem ſeculi fecerit creſcere. manere ⁊ mutari.

¶ Et cognoui. Ideo colonus in mundo datus eſt homo. vt hoc breui tempore fruatur. ⁊ ſpe longitudinis abſciſa que poſſidet. vt ad alia tranſitur⁹ aſpiciat. ⁊ qd boni pōt faciat in vita. ne fruſtra pro congregādis opibus torqueatur. ne ſe putet plus de labore ſuo lucrari qͣ cibū ⁊ potū. ⁊ ſi quid de opibus ſuis in bonis opibus expenderit. hoc ſolum donū dei eſt. non ex his vt quidam putant ad luxuriā et deſperatōem puocamur. ſcdm illud. Manducemus bibamus cras em̄ moriemur. ſꝫ vt ſcdm apoſtolū habētes victū ⁊ veſtitū his ꝯtenti ſimus. cetera pauperibus ꝓſint. nec ē ꝯtrariū qd dicit balaā. n̄ erit labor i iacob. neqꝫ dolor i iſrael. Hinc omnis hō q̄ comedit ⁊ bibit. ⁊ videt bonum de labore ſuo. hoc dei donū eſt. multe em̄ nūc tribulatōnes iuſtoꝝ in futuro āt n̄ erit labor i iacob.

¶ Didici ⁊c. Nihil eſt in mūdo nouū. ſol curſus. lune vices. terre ⁊ arboꝝ ſiccitas vel virorum. cum mūdo ꝯdita ſunt. et hec idem deus certa rōe tēperauit. vt dei puidentiam in his intelligam⁹. ⁊ timeam⁹ a facie dei. vultus aūt dn̄i ſup faciē tes mala.

¶ Et deus inſtaurat ⁊c. Quaſi a ꝓprio principio mūdi. ſic poteſt legi ad ꝯſolatōem martiꝝ. deus inſtaurat qd abijt. ſm illō. capillus de capite veſtro n̄ ꝑibit. Quod alij ſic. Querit enī q̄ ꝑſecutionem patitur. qꝛ ſanguinē ſuoꝝ ſuoꝝ vleiſcet.

¶ Vidi ſub ſole. Cum in hoc mūdo iudiciū ⁊ veritatē requirerem. aliter arbitratus ſum aliqd iuſticie hic geri. ⁊ vel piū ſuo merito recipi. l' impiū ſuo ſcelere damnari. ſꝫ p⁹ meā reputās intellexi deū nō per ptes iudicare. ſꝫ in futuꝝ reſeruare iudicium. vbi recipiet vnuſquiſqꝫ qd geſſit. ⁊ tūc vidi tps diſcretionis omīs rei. Siſr in ſapia. Ne dixeris qd hoc aut qd iſtud. Omnia em̄ tpe ſuo requirentur.

ſ ſanguinē ſ Qui manduc. car. me. et bibit me. ſan. in me manet et ego in eo. in his letari debe
bibit. ⁊ videt bonuꝫ de labore ſuo
mus. et in lectōe ſancta paſcamur et potemur.
hoc donum dei eſt. Didici qꝙ omnia
ſ vel in perpetuum.
opa que fecit deus ꝑſeuerēt in eter-
num. Non poſſum⁹ eis quicqͣ ad-
dere nec auferre que fecit deus vt
timeatur. Quod factū eſt. ipm ꝑma-
ſ vt ſolis ortus et occaſus.
net. Que futura ſunt. iam fuerūt.
ſ animalia moriuntur et naſcuntur ei⁹dē generis ſic et alia.
⁊ de⁹ inſtaurat qd abijt. Vidi ſub
ſ dextera eorum repleta eſt muneribus
ſole in loco iudicij impietatem. ⁊ i
loco iuſticie iniquitatem. ⁊ dixi in
ſ in futuro. ſ n̄ mō
corde meo. Iuſtum ⁊ impiū iudi-
cabit dn̄s. et tempus omīs rei tūc
ſ vel loquela filiorum ſ ſanctorum qui vere homines vel doctores.
erit. Dixi i corde meo de filijs ho-
minū. vt probaret eos deus et oſten-
deret ſimiles eſſe beſtijs. Idcirco
ſ ſimili o-
vnus interitu⁹ eſt hominis ⁊ iumē-
torum. et equa vtriuſqꝫ condicio.
Sicut moritur homo. ſic et illa mori-
ſ vel et ſpūs vn⁹ oībus.
untur. Similiter ſpirant omnia. ⁊
nihil habet hō amplius iumento.
Cuncta ſubiacent vanitati. et om-
ſ Ne putaremus de
nia ꝑgunt ad vnum locum. De ter-
terrenis de anima. ſ Secundū corpus et membra. terra eſ et in terram ibis
ra facta ſunt. et in terram pariter

¶ Dixi in cor. m. Quaſi nō miꝝ inter ſtultū ⁊ impiū nihil diſtare. nec virtutē nihil valere. ſꝫ indiſcrete omnia volutari. cum etiam inter pecudes ⁊ homines qͣtum ad corpus vl' vtilitatē corpis nihil intereſſe videatur. vna condicō naſcendi. vna ſpēs moriēdi. Si aūt videtur diſtātia qꝙ ſpūs hominis aſcendat in celū. pecoris in terrā deſcēdat. qs certus auctor: qs ſcit an vera an falſa ſint q̄ ſperant? Non hoc dicit. qꝛ animā hominis putaret perire cum corpore. vl' vnū locū beſtijs hoībuſqꝫ ꝑparari. ſꝫ qꝛ an̄ aduentū chriſti oēs aīe hominū pariter deſcēdebāt ad inferos. Vn̄ hominis pecoriſqꝫ ſpūs eiuſdem vilitatis videbatur. ⁊ licet alter cū corpore periret. alter nō. Non multū intereat cum corpore perire et ad inferos deſcendere

¶ Hiero. Dixi in corde meo de loquela filioꝝ hominū. qꝛ pbat illos de⁹. hoc ſolum inter homines ⁊ iumenta de⁹ eſſe voluit. qꝛ nos loqͣmur. illa ſūt muta. ⁊ cum hoc ſit tn̄ oſtenditur nobis. qꝛ ſm corpus iumenta ſumus. ſicut iumentū morimur. ⁊ vnus omnibꝫ ſpūs eſt aer ſcꝫ. hoc eſt em̄ qd ait. et ſpirit⁹ vnus omnibꝫ. et amplius homini a pecore nihil eſt

Alī. Homines ⁊ iumēta ſaluabis dñe. Et alibi. Ut iumentū fac⁹ ſum. a.t. Et in ꝓphetis, homines ⁊ pecora in hieruſalē ſaluāda dicunt᷑ ⁊ impleri terram pecoꝛibus et armentis

Quis nouit ⁊c. Nō dicit inter hoīs ⁊ pecudis dignitatē nihil intereſſe. Sꝫ p quis ꝯdifficultatē rei mōſtrat. Quis eñ nō impoſſibile. ſꝫ difficile ī ſcripturis ſanctis ſepiſſime ſignificat. vt ibi. Generationē eius quis enarrabit. ⁊ dñe qs aſcēdet in ta. tu᷑. Hieremias q̄s quis in hebꝛeo aliꝰ. Et hō eſt. et quis ꝯgnoſcit eū᷑. Int hoīes ⁊ beſtias hꝫ differentia eſt. ꝙ ſpiritꝰ hominis aſcēdit ī cęlum ⁊ iumēti deſcēdit ī terram cū carne diſſolutꝰ nō tñ huiꝰ rei vir aliquis eruditꝰ. ⁊ rei q̄ſi dubię certꝰ aſſertoꝛ ſit

Deoꝛſū. Ad inferos. Fieri eñ pōt vt cito mutent᷑. ⁊ ſepe q̄ docti videbant᷑ ad inferos ducūt᷑. ⁊ ſimplices ⁊ ruſtici coronant᷑.

Et deprehendi ⁊c. Supioꝛi erroꝛe turbatus. quo putabam hoīes nihil a beſtijs differre ī hac ſtulta opinione ductꝰ ſum vt dicerē hꝫ tm̄ bonū. pſentē carpe voluptatem. q꜡ poſt moꝛtē nō liceret. ſꝫ meliuſ diuitię bonoꝝ opm. nihil eñ meliꝰ q̄ lętari hoīem in ope bono in elemoſinis. ⁊ hmōi. ꝓparando in cęlis theſauros Hanc eñ veracitꝰ habemus. Nō eñ poſſumus poſt hāc vitā ruꝛſus noſtris laboꝛibus pfrui. aut ſcire q̄ i mūdo futura ſūt pꝰea.

Ca. IIII.

Uerti me. Plenius hunc locum dauid ī pſal. lxxij. ⁊ hiere. in ſuo volumine proſequuntur.

Et laudaui ⁊c. Hiero. Alij hunc locū ita intelligant dicētes eos eē melioꝛes q̄ moꝛtui ſunt. q̄ viuentes. licet ante fuerīt peccatoꝛes. q꜡ hi in ꝓlio ⁊ quaſi in ergaſtulo. moꝛtui ꝟo iā ſecuri. q̄ ⁊ peccare deſierūt. ſicut ⁊ iohēs quo maioꝛ nō fuit in natis mulieꝝ minoꝛ eſt eo q̄ minimꝰ eſt in regno cęloꝝ. ⁊ coꝛpis mole liberatus neſcit cū apſo dicere. Infęlix ego hō. quis me liberabit de coꝛ. moꝛ. hꝰ᷑. Melioꝛē aūt dicunt eū eſſe his duobꝫ q̄ nondū natus ē. in eo ꝙ nec mūdi miſerias vidit Animas aūt noſtras añq̄ ad coꝛpa noſtra deſcēdant. verſari dicūt apd ſuperos. ⁊ tamdiu eas eſſe beatas q̄diu pfruant᷑ choꝛo angelico.

Et feliciorem. Quia nec vidit hęc mala. nec exptus eſt. nec ſm errorem coꝝ q̄ putant animas eſſe añq̄ hoīes fiant. Meliꝰ eſt itaq̄ omnino ñ eſſe q̄ male viuere. Un̄ melius illi erat ſi natus nō fuiſſet homo ille. q̄ pati ſubaudis ęternam penam.

In hoc er. va. Quid ergo vanius. q̄ ſuas miſerias non flere. alios iudicare. melioꝛibus inuidere᷑

Stultꝰ com. ma. ſ. ⁊c. Uult oſtēdere miſeꝝ. ⁊ q̄ habet. quia inuidię patet. ⁊ piculo ſubiacet. ⁊ q̄ nō habet. q꜡ inopia opprimit᷑. Aliter. Stultus cō. ma. ſu. a bono ope ceſſando. nec viriliter agēdo comedit car. ſu. carnalibus ſcꝫ deſiderijs tabeſcēs donec ꝯſumatur.

Stultꝰ cō. m. ſ. ⁊c. Hic eſt piger. q̄ in ꝓuerbijs ꝯtinēs manꝰ ſuas ſuper pectus ſuū deſcribit᷑. cui tanq̄ citus curſoꝛ venit inopia. Uel ſic q̄ alię felicitati inuidet. ⁊ q̄ ſpū̄s furoꝛe raptat᷑. quiq̄ inuidiā in ſinū recepit. nutrieritq̄ in pectoꝛe. iſte comedit animā ⁊ carnes ſuas. Quāto eñ illi felicius ſuccedit. tanto iſte tabeſcit. ⁊ paulatim in zelū ⁊ liuoꝛē diſtillat. Aliter. Manus ſepe ꝓ opibus. Un̄. Uerbū q̄d factū eſt in manus aggei .i. talia opa geſſit vt dignꝰ eſſet ad quē ſermo dei fieret. Et dauid. Qui docet m. me. ad ꝓliū. Stultus igit᷑ amplexꝰ eſt manꝰ .ſ. extendere noluit. Un̄ nō comedit laboꝛes manuū ſuaꝝ. quos nec habet. ſꝫ ſm carnes ſuas viuens. i. ſapiētiā carnis. ⁊ carnis opibus veſcitans.

reuertunt᷑. Quis nouit ſi ſpū̄s filioꝝ
ſ in celuꝫ. † ſ peccatoꝛes
adam aſcendat ſurſum. ⁊ ſi † ſpū̄s
qui vere iumentum vel peioꝛe.
iumentoꝝ deſcendat deoꝛſum᷑. Et
deprehēdi nihil eē melius q̄ lętari hominē in ope ſuo. ⁊ hāc eſſe ꝑ
ſ .i. neſcit qualis ſit eiꝰ he
tem illius. Quis eñ eū adducet.
res futurus.
vt poſt ſe futura ꝯgnoſcat᷑

Ca. IIII.

ſ Poſt predictam cogitationem.
Uerti me ad alia
⁊ vidi calūniaſ quę ſub ſo
ſ ꝑ calūnijs ſ quę ſub ſole cala
le gerunt᷑. ⁊ lacrimas innocentiuꝫ
mitas. ſ qui maioꝛ mi
et neminē cōſolatoꝛē. nec poſſe re
ſerie doloꝛ.
ſiſtere eoꝛum violentię. cunctoꝛuꝫ
ſ iō ſ cōpatōne boꝝ
auxilio deſtitutos. Et laudaui ma
ſ qui non ſentiunt has miſerias.
gis moꝛtuos q̄ viuentes. ⁊ fęlici
ſ alis vtroq̄
oꝛem vtroꝛunq̄ iudicaui. qui nec
dum natus eſt. nec vidit mala quę
ſ ꝯuertēs me ad alia.
ſub ſole fiunt. Rurſum ꝯtemplatꝰ
ſum omnes laboꝛes hominū. ⁊ in
ſ alter alterꝰ hōis
duſtrias aniaduerti patere inuidię
inuidet et patet inſidijs glorioſus
proximi. Et in hoc ergo vanitas ⁊
cura ſupflua eſt. Stultus cōplicat
ſ manum ſuā ponit ſub a.
manus ſuas ⁊ comedit carnes ſu
ſ Melius eſt modicū
iuſto ſuper d. p. multas. ſ farris.
as dicens Melioꝛ eſt pugillus cū
ſ qua dignꝰ iuſtꝰ. ſ ocio. † ſ diuitijs.
requie q̄ † plena vtraq̄ manus cū
ſ quodigna iniquitas. ſ ꝑ hec alia
doloꝛe ⁊ afflictōne animi Conſide
rans repperi ⁊ aliā vanitatem ſub
ſ ſolꝰ chriſtꝰ ſ aliquiſ hōi ſ in redemptione mundi.
ſole. Unus eſt. ⁊ † ſcdm non habet
ſ aliquē herēdē cui cōgregata ſeruet ſ poꝛtā
non filium. non fratrē. ⁊ tñ labo
do peccata noſtra. ſ nature etiā nō ſatiſfacit
rare nō ceſſat. nec ſatiantur oculi
ſ quia ſemꝑ cupit, vitam noſtram vel ſa
eius diuitijs. nec recogitat dicens
lutem
Cui laboꝛo. et fraudo animā meā
bonis᷑ In hoc quoq̄ eſt vanitas
et afflictio peſſima Meliꝰ eſt ergo
duos eſſe ſimul q̄ vnuꝫ. habēt eñ
emolumentum ſocietatis ſuę. Si
vnus ceciderit. ab altero fulcietur
Uę ſoli quia cū ceciderit nō habet
ſubleuātem ſe. Et ſi doꝛmierit duo
fouebunt᷑ mutuo Unus quō calefiet᷑ Et ſi quiſpiam ꝑualuerit ꝯtra
vnum. duo reſiſtunt ei. Funiculuſ

Melioꝛ eſt p. Singularis nūs ī bono. duplex in malo. iō vnus pugilꝰ habꝫ requiem. duę manus laboꝛem

Melioꝛ eſt p. Melius eſt modicum iuſto ⁊c. In ꝓuerbijs. Melioꝛ eſt parua acceptio cū iuſticia. q̄ multa genimina. cū iniquitate. eleganter iuſticia requiem habꝫ iniquitas laboꝛem

Conſiderās. Conuerſus ſuꝫ ad alios. ⁊ vidi eos plus q̄ neceſſe ē laboꝛare. Cōgregare ꝑ fas ⁊ nefas. ⁊ nō vti ꝯgregatis. ſeruare alijs. cum nec fratrem habent. nec ꝓpinquum. ⁊ nihil vanius deprehendi᷑.

Unꝰ eſt ⁊c. Poſſumus hęc intelligere de his qui libros faciunt. ⁊ ignauiſ lectoꝛibꝫ relinquūt. De chriſto quidā hunc locū interpretant᷑. ꝙ ſolꝰ ⁊ abſq̄ comite ad mūdū redimendū venerit. ⁊ q̄uis ꝑ adoptionē. multi filij dei ſint. nullus tam dignus. q̄ i hoc ei ope iungeret᷑. cuꝰ laboꝛum nō eſt finis. q꜡ ꝓ nobiſ dolet. et oculus non ſaturat᷑ diuitijs. ſemꝑ cupiens noſtrā ſalutē. Dolere aūt dicimus. ſm hoc. ſpū̄s poſtulat pro nob. g. inenarrabilibus. ita chriſtus pro peccatis noſtris dolet. i. dolere nos facit

Meliꝰ eſt ⁊c. Poſt ſolicitudines ⁊ miſerias, quibꝫ ſe cruciat qui ſine herede adquirēdis opibꝫ inhiat. ad ſodalitatē ſermo ꝯfert᷑. ⁊ dīt quid boni habeat. q꜡ .ſ. alterꝰ ruina alterꝰ ſolatō ſubleuet᷑. ⁊ curas domeſticas ⁊ nocturnas melius exigat. q̄ amicū fidū habeat. q̄ q̄ ſolis opibꝫ incūbat aquiſitis et ſi foꝛtioꝛ inimicꝰ ꝯtra eum ſurrexerit. alterꝰ ſolatō ſuſtētari. ⁊ q̄nto duo differunt ſi amoꝛe ꝯiuncti ſunt. tanto trium plus valere ꝯtuberniū quia caritas vera nullo liuoꝛe violata. q̄nto auget᷑ nūo. tanto creſcit roboꝛe

Melꝰ ⁊c Quia ſupius quorūdā intelligentiā ſup chriſto poſuimus etiā reliqua eodē oꝛdine tranſfigamus Meliꝰ eſt duos ſimul eſſe q̄ vnum Melius eſt eñ habitantē in ſe habere chriſtū q̄ ſolū patere inſidijs aduerſarij Si eñ ceciderit vnus, erigit chriſtꝰ ꝑticipē ſuū Uę ei q̄ cum coꝛruerit. chriſtū non habet erigentē. ſi doꝛmierit vnus in moꝛte. ſ. et chriſtum ſecum habuerit: calefactus et viuificatꝰ citius reuiuiſcit. et ſi aduerſus eū pugnādo robuſte ei dyabolus inſtiterit. ſtabit homo: et chriſtus ꝑ homine ſuo. non ꝙ contra dyabolū chriſti virtus infirma ſit. ſꝫ ꝙ liberū homini relinquit᷑ arbitrium: et ruentibꝫ nobis ipſe in ꝓlio de nobis foꝛtioꝛ ſit Q ſi etiā pater et filius et ſpū̄ſſanctꝰ aduenerit: nō cito rumpit᷑ iſta ſoliditas Q̄d aūt non facile rumpit᷑ tamē aliqn̄ rumpit᷑. vt in iuda In iuda eñ triplex funiculus

fuit· ſ qꝛ poſt bucellā introiuit in eū ſathanas · dirupt⁹ eſt . Qd aūt ſupra · ꝛ ſi doꝛ. duo. f.mutuo · de heliſeo ſumim⁹ exemplū ꝙ ꝯtraxerit ſe cū puero ꝛ dormierit ꝛ calefecerit corpuſculū eius · ꝛ ita viuificauerit reſurgentē. Niſi igit̃ chriſt⁹ nobiſcū dormierit · et ī morte reqeuerit · calorem vite eterne acci- pere non valemus

Laodicen⁹ ſic dicit eccleſiaſten de ꝯmuta- tõne bonoꝝ ī mala ſ͂ habere ſermonē · ꝛ exp͂ mere inſipientē hoīes q̄ futura nō cogitans p͂ntibꝰ ꝛ caducis qua- ſi magnis ꝛ perpetuis delectat̃ · ꝛ poſt diuſa q̄ accidūt homībꝰ īmu tat̃ · q̄ generalē infert de morte ſentētiā ꝙ in numerabilis multitu- do intereat. ꝛ paulatī ꝯſumat̃ ꝛ trāſeat vno quoqꝫ aliū ī loco ſuo relinquēte.

Melior eſt p. pau. Symachus ita Melioꝛ eſt puer pau- per cū ſapia. rege ſene ꝛ inſipiēte q̄ neſcit pa- uere viciſſitudinē · Alt̃ cū de carcere exit ad re- gnū. Alt̃ vo cū etiā rex nat⁹ paupertate oppreſ- ſus eſt. Vidi oīs vi- uētes q̄ gradiunt̃ ſub ſole cū adoleſcēte ſcđo q̄ ſurrexit p eo Infini- tus oīs pp̄ls q̄ fuit an̄ vtrūqꝫ ꝛ poſteri nō le- tabūt̃ ī eo · ſ ꝛ hoc au- ra ꝛ paſtiola venti

triplex difficile rumpit̃. Melioꝛ eſt puer paup ꝛ ſapiens rege ſene et ſtulto. qui neſcit p̄uidere in poſteꝝ Q ꝛ de carcere cateniſqꝫ interduꝫ quis egrediat̃ ad regnū · ꝛ alius na tus in regnū inopia conſumat̃. Vi di cunctos viuentes qui ambulāt ſub ſole cum adoleſcēte ſcđo · q̄ con ſurgit pro eo. Infinitus numerus eſt populi omniū qui fuerūt an̄ eū ꝛ qui poſtea futuri ſunt nō letabū- tur in eo. Sed ꝛ hoc vanitas · ꝛ af

† ſ magnū eſt eccĩam intrare · ſed ſine offenſiõe ⁝ ſ affectum.

flictio ſpūs. † Cuſtodi ⁝ pedē tuum

ſ vel tēplū ſ mēte digna aliter non audies

ingrediens domū dei · ꝛ appꝛopin

ſ aure cordis ſ p̄cepta dei et obedias

qua vt audias. Multo eñ melior eſt obedientia q̄ ſtultoꝝ victime ·

ſ dum non obedierint et offerunt ſi ſacrificiũ m. t.a. al. et recoꝛ. f.

qui neſciunt quid faciant mali.

Grego. Pōti ep̄s ita. Ego p̄fero adole- ſcentulū ſapiētē ꝛ pau perē · ſeni regi ꝛ ſtulto · q̄ non putat ꝙ poſſit aliqs de his quos vi- xit de carcere eijcere vl̃ exire ad regnū ſ ipē de praua poteſtate corru ere. Fit eñ interdū vt q̄ ſub adoleſcētulo ſa piēte fuerit ſine mero re ſint · ita tñ vt cū ſene an̄ verſati ſint. Qui vē poſtea nati ſūt · qꝛ ma la p̄terita neſcierunt. nec adoleſcentē lauda re p̄nt q̄ poſt reſurre- xit abducti opione p- uerſa. ꝛ impetu ſpūs aduerſantis·

Ca. V

ſ Sicut iudei qui dixerūt · oīa q̄cunqꝫ p̄cepit nobis fa ciem⁹ et adorauerūt vitulū

Ne temere quid

† ſ vouendo deo vel de diuinitate diſputando.

loquaris · † neqꝫ coꝛ tuūm ſit velox

† ſ voti vel nimis inquiſite diuinitatis

ad p̄ferendū † ſermonē coꝛam deo ·

ſ non cōprehendes eū · quia q̄tum diſtat celuꝫ a terra. tantum noſtra ſcientia ab illius natura

Deus eñ in celo et tu ſup terram ·

† ſ conſiderati · ⁝ ſ de deo de quo et vera dice re periculoſum eſt ·

idcirco ſint † pauci ⁝ ſermones tui ·

Hiero. Hebre⁹ me us barachiā quē maxime admirant̃ ita expoſuiſſe teſtat⁹ eſt. Melioꝛ eſt ite rioꝛ hō q̄ poſt · xiiij. pubertatis annū ī nobis p ſapiāꝫ exorit̃ · exterioꝛi hoīe q̄ de matris aluo natus ē · q̄ neſcit recedere a vicō · ꝛ q̄ de domo vinculato rū .i. vtero ad hoc exijt. vt regnaret ꝯtra vicia · q̄ etiā ī poteſtate ſua pau per effect⁹ eſt mala oīa pꝑetrādo. Vidi eos q̄ ī p̄oꝛi hoīe vixerūt · ꝛ cū ſcđo poſt ꝯuerſati ſūt. eo .ſ. q̄ p̄ioꝛe decesſo regenerat⁹ ē. itelleri q̄dē oēs ī p̄ioꝛe hoīe peccaſſe · an̄qꝫ ſcđo naſcēte duo fieret. Qui vo ad melioꝛa ꝯuerſi · ꝛ p⁹ y. lrām philoſophoꝝ ſiniſtro tramite dimiſſo ad dexteꝝ apicē ꝯtenderūt · ꝛ ſcđm .i. nouiſſimū ſunt ſecuti · nō letabunt̃ in eo .i. ī p̄ioꝛe

Origenes ꝛ victorin⁹ · nō multū int̃ ſe differūt. H⁹ generalē eñ ſentētiā q̄ oīmbꝰ patꝫ · ꝙ melioꝛ ſit adoleſcēs paup ꝛ ſapiēs q̄ rex ſenex ꝛ inſipiēs · ꝛ ꝙ freq̄nter eueniat vt ille p ſapiāꝫ ſuā etiā de carcere regis egrediens · ipet

p̄ ꝯuerſo · ꝛ rex inſipiēs impiū p̄dat. Sup chriſto ꝛ dyabolo ſic interp̄tati ſunt. Pueꝝ paupeꝫ ꝛ ſapiētē: chriſtū. Qñ magnū ē tibi vocari pueꝝ etiā eū paupem · qꝛ cū diues eſſꝫ · paup p nobꝭ fact⁹ ē · ſapientē. qꝛ p̄ficiebat etate ꝛ ſapia · Iſte nat⁹ ē ī regno ſenis · ꝛ īō dic̃. Regnū m. n. ē de h. mū. ſi eſſet de h mū. r. m. mi. mei vtiqꝫ. d. vt ñ tra. iu. nūc aūt regnū me. ñ ē · hic · In illius q̄ ſenis ſtulti regno q̄ oñ dit ei oīa regna mūdi. ꝛ glo. e. nat⁹ ē opti⁹ pu er · ꝛ de domo vincta- toꝝ · de q̄bꝰ hieremias Vt hūiliaret ſub pe dibꝰ eī⁹ oēs vinctos t̃ re · p̄ceſſit ad regnū · et abijt in regionē lōgin quā · ꝛ cōtra illos q̄ re gnare eū nolebāt poſt aliq̄ntulū tp̄is rex reū ſus. Vidit ergo ī ſpū ecc̄iaſtes vinētes oīs q̄ p̄nt adoleſcētis eē p ticipes · dicētis · ego ſū vita · veteri ſtulto rege dimiſſo chriſtū ſeq̄ ſ͂ duo ex iſrl̄ pp̄li ſignifi cant̃ · prioꝛ q̄ſi an̄ aduē tum fuit. ꝛ poſterioꝛ q̄ antichriſtū pro chriſto ſuſceptur⁹ eſt · q̄ prioꝛ nō penitus ē abiectus Prima eñ eccleſia ex iudeis et apoſtolis cō gregata eſt · et ī fine iu dei qui antichriſtum pro chriſto ſuſcepturi ſunt · non letabuntur ī chriſto

Appꝛopinqua. Moyſes accedit ad audiendum deuꝫ · alij non poſſunt.

Stultorū. inobe dientium · qui donis et victimis · volūt eme re impunitatem pecca torum · ſed domin⁹ ait miſericoꝛdiam volo ꝛ non ſacrificiū Ca. V.

De⁹ eñ ī ce. ꝛc. Qui oīa audit ꝛ vi det · et ſtulticiam tuaꝫ arguit q̄uis ipſe in ce lo et tu in terra.

Multas cu. ꝛc. quaſi. ſic qui mlta co gitat · ip̄a frequēt̃ ſom niat. ſic in ſtulticiā ꝫ re cidit. qui vltra ſe d̄ deo diſputat. Vel qꝛ mo- do videm⁹ per ſpecu lum ꝛ ī enigmate et q̄ſi per ſomnū extimamuſ nos tenere q̄d non habemus · et tñ nihil habemus

ſ quia.

Multas curas ſequunt̃ ſomnia · ꝛ

ſ in multiloquio peccatum non deerit·

in multis ſermonib⁹ inuenit̃ ſtul

ſ aūt ſ in baptiſmo · † ſ quia dies

ticia Si quid vouiſti deo † ne moꝛe

dñi ſicut fur in nocte veniet ſ nō im

ris reddere · Diſplicet eñ ei infide

pleta ⁝ ſ indiſcreta ſ vouete et reddite

lis ꝛ ⁝ ſtulta p̄miſſio · ſed quecunqꝫ

d. de. u. t. ſ cito.

voueris redde . Multoqꝫ melius eſt non vouere q̄ poſt votū p̄miſ-

ſ ne vltra q̄ potes

ſa non reddere. Ne dederis os tu-

voueas

um vt peccare facias carnem tuam

ſ quaſi ne putes omnia caſu agi nihil a deo p

neqꝫ dicas coꝛā angelo nō eſt p̄ui

videri

dentia · ne foꝛte iratus dñs ſup ſer

ſ etiā bona opera et tradat te in reprobum ſenſum·

mones tuos diſſipet cuncta opera

ſ ſomnia ne cures·

manuū tuaꝝ. Vbi multa ſunt ſom

quia vana ſunt.

nia · plurime ſūt vanitates ꝛ ſermo

† ſ non ſomnia · ⁝ ſ Iudicem peccati · quia vo luntarij · vbi enim nō ē voluntas · nō eſt peccatū

nes inumeri. Tu vero † deū ⁝ time ·

ſ tamē ſ ab impijs † ſ beati paupes ſpū

Si videris calūnias † egenoꝛum ꝛ

ſ potentū ſ a iudicibus.

violenta iudicia et ſubuerti iuſtici

ſ tanqꝫ deus non videat vel iniuſte agat.

am in prouincia · nō mireris ſuper

ſ tyranno·

hoc negocio qꝛ excelſo excelſioꝛ ali

ſ tyrānos · † ſ angeli qui pro hiberent niſi tempus expectarent

us eſt. ꝛ ſup hos quoqꝫ † eminētio

⁝ ſ nunc · ⁝ ſ dominus cuncta prouidet et gu

res ſunt alij ꝛ ⁝ inſup ⁝ vniuerſe ter-

bernat cui cuncta ſeruiunt vel inuita·

re rex impat ſeruienti Auarus non

ſ ſemp auar⁹ eget ſ nō dicit qui hꝫ

implebit̃ pecunia · ꝛ q̄ amat diuiti-

ſ nec ſibi ſuſtinet inde benefacere

as fruct⁹ non capiet ex eis. Et hoc

ſ quia.

ergo vanitas. Vbi multe ſūt opes

Multoqꝫ meli⁹. Sicut iudei q̄ dixerunt · oīa q̄cunqꝫ p̄cepit nobꝭ deus faciemus · et adorauerunt vitulū

Ne de. o. t. ꝛc. Quaſi. ne dicas te ex infirmitate carnis tue peccare tā q̄ reflectens culpam in auctorem · Vnde Ne declines coꝛ. me. in verba ma. ad excuſan. excu. in peccatis

Coꝛā an. Qui aſtat vnicuiqꝫ ꝛ oīa deo nūciat ne putes oīa latē deū

Vbi multa ſ. ꝛc. Quaſi ne dederis os tu. ꝛc. qꝛ hec vita eſt q̄ſi ſom nia · et multa vident̃ vera q̄ ſunt falſa · ſic et excuſatō tua

Si videris ꝛc. Ac ſi dicat Ne dicas coꝛam angelo · non ē p̄uidentia q̄d ē ꝯtra eos. q̄ oīa caſibꝰ agi putāt. et dei p̄uidētiā negāt Si tñ vi. c. e. ꝛc

Vniuerſe t. De⁹ patiēs et redditoꝛ q̄ dic̃. Cum accepero temp⁹ ego

iuſticias iudicabo.
¶ Dulcis eſt ſ. ꝛc. Diuitem auarū quē deſcripſerat · compat operāti qui ſine cura dormit · non diſtētus ī inimicitate cibi · cui poſt laborem gratus ē ſomnus · ꝛ cibus ſimplex · ꝛ modicus minus oneroſus · ꝛ cito digeritur. Diues autem epulis diſtentus curis anxius aut vix aut nūq̄ ſomno fruitur.
¶ Beati pauperes ſpiritu · beati qui eſuriūt ꝛ ſitiunt iuſticiam · quoniam ipſi deum videbunt.
¶ Ve vobis diuites qui habetis conſolationem veſtram.
¶ Eſt ꝛ alia īfirmitas. Poſſumus hec de philoſophis ꝟl hereticis et eorum ſectis ꝟl diſciplinis legere · qui in malum ſuū ꝛ ſuoꝝ complicum falſa dogmata congregant · vnde fructum non capiant · nec ſuis imitatoribus relinquant · ſed omnes bonis opibus nudi ī terram reuertent̄ · et manentes ī tenebris ignorantie · quia abiecerūt lumen vere ſapientie omēs labores ſuos pdant · cum ſcriptū ſit perdam ſapientiā ſapientum ꝛc.
¶ Hoc itaq̄ ꝛc. Melius dicit ei eſſe q̄ preſentibus fruit̄ bonis in leticia · et iocunditate · hic eſt enim ꝟl parua voluptas · ibi ſolicitudo et miſeria · ꝛ theſaurizat ꝛ ignorat cui cō. e. Melius eſt autem ſpiritualem eſcā et potum · et leticiam a deo datam intelligere · ꝛ videre bonitatē domini et habere iocunditatem cordis ī labore bonorum operū ſpe future retributōis ꝛ hec pars noſtra q̄m uis non plena · donec videamus facie ad faciem · cuius viſio perfecta beatitudo. Et notandum q̄ hec occupatio · hec bona intentio ſpiritualis eſt · ꝛ vera leticia · quā inſpirat dei gratia · in adiuuādo bona opa. C. VI

ſerui et ancille · et alij neceſſarij qui deuorāt congregata. ſ ergo
multi et q̄ comedunt eas. Et quid
ſ qui nō plus alijs vtit̄ eis · ſ vt tantulus ſiticns in medijs vndis
pdeſt poſſeſſori niſi q̄ cernit diuitias oculis ſuis. Dulcis ē ſomnꝰ
ſ enim ſ requies eterna ſitienti · ſ bona ſ fatigato ſ faciēs q̄ pdicat.
operanti · ſiue pau ſiue multū cōmedat · ſaturitas aūt diuitis non ſinit
ſ ſupba ſcientia inflat. ſ Cibis curiſq̄ grauatum · ſ diuitis auari.
eum dormire. Eſt ꝛ alia īfirmitas
ſ ſcȝ.
peſſima quā vidi ſub ſole. Diuitie
ſ piculum ſ Ei et he
cōſeruatē in malum dn̄i ſui. Pereunt enī in afflictōne peſſima. Ge-
redi ſ ipſius ſ eni · ſ amiſſis diuitijs patris
nerauit filiū q̄ in ſumma egeſtate
ſ vteroq̄ ſ nudꝰ egreſſus
erit. Sicut egreſſus eſt nudus de
ſum de vte. ma. nu. r. ſ in terram
vtero matris ſue · ſic reuertet̄ ꝛ nihil
ſ moriens
auferet ſecū de labore ſuo. Miſerabilis prorſus īfirmitas. Quo-
ſ q uaſi nihil
modo venit · ſic reuertet̄. Quid ergo
ſ congregando diuitias ſ vanum.
prodeſt ei q̄ laborauit ī ventū
ſ panis abſconditus ſuauior.
Cunctis diebꝰ vite ſue comedit ī
ſ meroris
tenebris ꝛ ī curis multis · ꝛ in erūna atq̄ triſticia. Hoc itaq̄ mihi viſum bonum ē · vt comedat quis ꝛ bibat ꝛ fruatur leticia ex labore ſuo quo laborauit ipſe ſub ſole numero dierum vite ſue quos dedit ei deꝰ. ꝛ hec ē pars illiꝰ. Et omni homini
ſ bonorum
cui dedit deꝰ diuitias atq̄ ſubſtan
ſ ſine me nihil poteſtis facere ſ ſpe
tiā · poteſtatēq̄ ei tribuit · vt comedat ex eis ꝛ fruat̄ pte ſua · ꝛ letetur
ſ ſpe retributōis ſ quia ·
de labore ſuo. hoc ē donū dei. Nō enī ſatis recordabit̄ dieꝝ vite ſue ·
ſ inſpirādo ſ ſpiritualibus
eo q̄ deꝰ occupet delicijs cor eiꝰ

¶ Ca. VI.

Est ꝛ aliud malum quod vidi ſub ſole · ꝛ
ſ hoc. ſ.
quidē frequēs apud homies. Vir cui dedit deus diuitias ꝛ ſub-
ſtan... ꝛ honorē · ꝛ nihil deeſt aīe
vel eius ſ q̄
ſue ex omnibꝰ q̄ deſiderat nec tri-
ipſe non vult.
buit ei poteſtatē deꝰ vt comedat ex
ſ quod cōgregat.
eo. ſȝ homo extraneꝰ vorabit illud
Hoc vanitas ꝛ miſeria magna eſt
ſ etiā ſ yperbole
Si genuerit quiſpiam centum libe-
ſ alius
ros · ꝛ vixerit multos annos ꝛ plu
hominibus.
res dies etatis habuerit · ꝛ aīma illius nō vtatur bonis ſubſtātie ſue ſepulturaq̄ careat: de hoc ego pro-
ſ vel q̄ ſ qui ſtatim
nuncio quia melior illo ſit aborti-
moritur. cum ille diu cruciettur · ſ ad lucem
uus · fruſtra enī venit ꝛ pgit ad tenebras. ꝛ obliuione delebit̄ nomē
ſ iuſticie · ſ noluit
eius. Non vidit ſolē · neq̄ cognouit
cognoſcere.
uit diſtantiam boni ꝛ mali. etiā ſi
ſ ſenſus malorum immutabilis.
duobus milibus annis vixerit et non fuerit pfruitus bonis. Nōne
ſ in terram vel in iudiciū
ad vnum locum properāt omnia:
ſ ī victu ·
Omnis labor hominis in ore eiꝰ.
ſ tamen · ſ quia neceſſe eſt iterum comedere
ſed anima eius non īplebitur bonis.
ſ vtriq̄ neceſſe mādūcare.
Quid habȝ amplius ſtulto ſapiens: ꝛ quid paup niſi vt pergat
ſ Curet vnde viuat · ſ vitꝰ ſ pro-
illuc vbi eſt vita: Meliꝰ eſt videre
ſ an ſit cupiēdum ſ temere
quod cupias q̄ deſiderare qđ neſcias · ſed ꝛ hoc vanitas eſt. ꝛ pſūptio ſpūs. Quis futurꝰ eſt. iā vo-
ſ dei filius homo ſ a prophetis. ſ emanuel ſ verꝰ.
catum eſt nomen eiꝰ · ꝛ ſcitur q̄ hō
ſ iam · ſ patrem ſcȝ ſecundū hu
ſit · ꝛ non poſſit contra fortiorē ſe
manitatem. Unde · pater maior me eſt ·
in iudicio contendere. Verba ſunt
ſ Qui vehementer emungit elicit ſanguinem
plurima multamq̄ in diſputando
ſ Unde · ne euaneſcas in ſapientia tua · nō plꝰ ſapere q̄ oportet ·
vanitatem habentia.

¶ Ca. VII.

Quid neceſſe eſt
ſ noli altum ſapere ſȝ time ·
homini maiora ſe q̄rere.
ſ etiam ſ quid ſit vtile ꝟl cōtra.
cum ignoret quid conducat ſibi in

habeat bōa · nihilominus nimia parcitate ſe cruciat neſciens cui cōgreget.
¶ Vir cui dedit. Poteſt hoc de populo iſrael accipi · cui dedit dominus legem et prophetas et promiſſiones. Unde. Auferet̄ a vobis regnum dei. et d. g. f. fru. e. hec omnia ad gentes tranſlata ſunt · et vidēt iudei bona ſua · ꝛ non fruuntur · ꝛ gentes multo meliores · quāuis in fide nouelle · et quaſi abortiue · q̄ illi qui de patrum antiquitate gloriantur dicentes · pat̄ noſter abraā eſt. ꝛ tamen ad vnum locum · id eſt · ad iudiciū properabimus omnes
¶ Sepulturaq̄ careat. Adeo auarꝰ vt nec de ſepultura cogitet. ꝟl ſepe pro diuitijs occaſus abijcitur ī ſepultus. vel quia nullam ſui memoriam relinquat cum omnibus bonis affluat.
¶ Omnis la. ho. ī o. e. hoc ē qđ laborādo didicit homo. id ē rationalis. in ore habet quia alios docet.
¶ Anima eiꝰ n̄ implebitur. quia ſemper cupit diſcere qđ doceat · et hoc habet ſtulto plus · quia cum beato paupere tendit ad chriſtum qui eſt vita · ꝛ qui ait · beati pauperes ſpiritu q̄m ipſorum eſt regnum celoꝝ
¶ Quis futurꝰ ē. Omnium hominū q̄ futuri ſunt corpore circundandi · iam deus vocabulum nouit ne poſſit homo reſpōdere contra artificem. q̄re ita vel ita ſit factus. Quanto enī amplius q̄ſierimꝰ · tāto magis oſtendit̄ vanitas noſtra et verba ſupflua · et non ex pſcientia dei tollitur liberum arbitrium · ſed cauſe ante precedunt · quare vnū quodq̄ ſic factum ſit
¶ Verba ſūt plurima multamq̄. Quaſi dei quidem filius futurus eſt homo tu autem noli vltra inquirere qual̄ quomodo · et huiuſmodi · ſed crede generationem eius.

¶ Eſt et aliud ꝛc. Deſcribit et aliter diuitem auarum qui cum omnia

¶ Melius eſt no.
bo. Memoria bono-
rũ opm q̃ delectet au-
ditorũ corda ſicut na-
res vnguẽta. Vñ me
moria iuſtoꝝ in laude
nomẽ impiorum pu-
treſcet.
¶ Et dies mor. B
eſt. Meli⁹ eſt miſerę vi
tę tormẽta ⁊ tribulati
ones ⁊ labores moriẽ
do euadere q̃ ad hec
naſci ⁊ ſuſtinere
¶ Melior ẽ ira:
contra peccatũ tuũ vł
alienũ q2 corrigis non
quia vltionẽ cupis
¶ Meli⁹ ẽ a ſa.
Meliora ſunt amici
vulnera q̃ fraudulen
ta inimici oſcula.
¶ Uerba adulantis
magis iſenſata ad ſpi
nas. i. ſeculi curas mo
uentia: q̃ ducũt ad ge
henne incendia
¶ Sapiens pfectus
nulla argutõe idiget.
nulla calũnia turbat.
q̃ de ſapiẽte in pfectu
poſito eſt accipiendũ.
q̃ aliqñ turbat de ini-
qtate iudicij. cũ deus
ſtatĩ nõ ſubuenit. alis
punit.
¶ Melior eſt e. fi:
o. Perfectõ. Qui pſe-
ueraũit ſalu⁹ erit. Me
lior eſt ↄſummata iu-
ſticia q̃ inchoata. et
orõis epilogi q̃ exor-
dia. hic certamen. ibi
victoria. ⁊ cũ venerit
qđ pfectũ ẽ e. qđ ex p. ẽ
¶ Arrogante Hu
ic arrogãti ↄtrarius ẽ
q̃ in euãgelio pauper
ſpũ legitur.
¶ Quid putas.
Aliẽ. Sic debes viue-
re. vt ſp p̃ſentes dies
ſint tibi meliores q̃ p̃-
teriti. ſp eſt eñ tempuſ
opandi. ne cũ ceperis
decreſcere dicat cur-
rebatis bñ q̃s vos im
pediuit nõ obedire ve
ritati? Et itẽ Incipien
tes ſpũ nũc ↄſummami
¶ Conſidera o-
dei. q̃ magna q̃ mi-
rabilia. aliũ gratuita
pietate eligit. aliũ iu
ſto iudicõ deſpic. Vñ
Iacob dilexi. eſau o-
dio habui. ⁊ vniuerſę
vię dñi. mĩa ⁊ vi.
¶ Malã diem in
dicij. q̃ mala videtur
malis. Vñ. Dies illa
dies ire ⁊c. Vł bõa et
mala. i. pſpera ⁊ adũ-

ꝰ Propria ne dum aliena. q̃to minus ergo cõ
prehẽdet celeſtia. † ꝰ alis numero. ꝰ patria no
ſtra paradiſus eſt.
vita ſua numeꝝ dieꝝ pegrinatio
ꝰ q̃ vehementer et homo fugit et nunq̃ i eo
dem ſtatu permanet.
nis ſuę. ⁊ tpe quod velut vmbra
ꝰ homo ꝰ cũ ignoret
p̃terit. Aut quis ei poterit idicare
ꝰ in tempore.
quid poſt eum futuruz ſub ſole ſit
ꝰ ergo ꝰ bona fama
Melius eſt nomen bonũ q̃ pcio-
ꝰ quaſi in morte patet
quid vel quales ſum⁹. in natiuitate neſcitur
ſa vnguenta. ⁊ dies mortis q̃ na-
† ꝰ vbi oſtendit miſe
ria fragilitatis noſtre in preſenti cadauere.
tiuitatis. Melius eſt ire ad domũ
ꝰ vbi obliuiſcimur quid ſumus preſenti in
luctus q̃ ad domũ ↄuiuij In illa
ebriati luxuria
eñ finis cunctorum ammonet ho
† ꝰ ſ. cadauer-
minũ. ⁊ viuens cogitat quid futu
ꝰ vel us ꝰ cõtra vicia. † ꝰ Qui diſ
ruz ſit Melior ẽ ira riſu. q2 p triſti
ſoluit etiam ſapientem
ciam vult⁹ corrigit animus delin-
ꝰ id. † ꝰ vere ꝰ beati qui lugent q.
ipſi conſolabuntur
quentis. Cor ſapiẽtũ vbi triſticia
ꝰ riſus dolore miſcebitur. ꝰ ergo.
eſt. ⁊ cor ſtultoꝝ vbi lęticia. Meli
ꝰ magiſtro ꝰ platoni
us eſt a ſapiente corrigi. q̃ ſtulto-
ꝰ ſi cecus ceco ducatũ pbeat am. i fo. ca.
rum adulatõne decipi. Quia ſicut
ꝰ inſuauis.
ſonitus ſpinaꝝ ardentiũ ſub olla-
ſic riſus ſtulti. Sed et hoc vanitaſ
ꝰ abundans iniquitas. ꝰ refrigeſcet ca. mul.
Calũnia ↄturbat ſapientẽ. ⁊ pdet
† ꝰ Melior eſt ira riſu. ſed non ea que impatien
robur cordis ei⁹ Melior eſt eñ fi
tem facit que eſt arrogantis.
nis oratõis q̃ principiũ. Melior
ꝰ ergo † ꝰ incõ
eſt patiẽs arrogante. Ne ſis velox
ſideratus ꝰ expers conſilij.
ad iraſcendũ. q2 ira in ſinu ſtulti re
queſcit. Ne dicas. quid putas cau
† ꝰ Abrae yſaac et moyſi. q2 tũc multi icreduli
ſę ẽ q priora tpa meliora fuere q̃
ꝰ ſub chriſto quia et modo multi ſunt fideles.
nunc ſunt? Stulta eſt eñ huiuſce-
modi interrogatõ. Utilior eſt ſapia
ꝰ q̃ ſola. bonum eſt enim indigenti neceſſaria
tribuere. ſed melius eſt vtrumq̃ ꝰ corde.
cum diuitijs. et magis pdeſt vidẽ-
ꝰ iuſticie. ꝰ non tantũ ꝰ vera.
tibus ſolẽ. Sicut eñ ptegit ſapia
ꝰ et habentẽ et cui dat. ꝰ quia vtrũq̃ pro
ſic ptegit pecunia. Hoc aũt plus
deſt. ſed plus eruditõ
habet eruditõ ⁊ ſapiẽtia. q vitam
ꝰ etiam ſine pecunia
tribuunt poſſeſſori ſuo. Conſidera
opera dei. q nemo poſſit corrigere
ꝰ Preſenti in qua mereri debes vitã eternã.
queȝ ille deſpexerit. In die bona
ꝰ virtutibus et operibus
fruere boniſ. ⁊ malã die p̃caue. Si

cut eñ hanc ſic ⁊ illã fecit deus. vt
ꝰ Iuſtus dñs in omib⁹ vi. ſu.
nõ inueniat hõ ↄtra eũ iuſtas quę
† ꝰ vana opinione hominũ
rimonias. Hęc quoq̃ vidi in die
ꝰ Quãuis innocẽ
bus natiuitatis meę. Iuſt⁹ perit i
affligitur. ꝰ feliciter.
ſua iuſticia. ⁊ impi⁹ multo viuit tẽ
ꝰ Quãuis malus. † ꝰ ſummũ ius ſum
ma iniuria eſt.
pore in ſua malicia. Noli eſſe iu-
ꝰ non relaxando ꝰ qui perſcrutator ẽ
maieſtatis: opprimitur a gloria
ſt⁹ multũ neq̃ pl⁹ ſapias q̃ neceſ
ꝰ Peccaſti. quieſce. quere medicinam.
age penitentiam. non enim vult deus mortez
ſe ẽ. Ne obſtupeſcas. ne ipie agas
peccatorũ. ſed vt con. et vi.
multũ. Et noli eſſe ſtultus ne mori
ꝰ ſubito preoccupatus † ꝰ maxime ad dome
ſticos fidei. ꝰ carnaliter et ſpiritualiter
aris i tpe nõ tuo. Bonũ ẽ te ſuſtẽ
ꝰ vel ab alio iuſto
tare iuſtũ. ſed ab illo ne ſubtrahas
ꝰ qui pluit ſup ho. et ma.
manũ tuaȝ. quia q̃ deũ timet nihil
ꝰ quaſi melior ẽ ſapia fortitudine ꝰ chri
ſtus qui eſt ſapientia redemit nos cum angeli
negligit. Sapiẽtia ↄfortauit ſapiẽ-
non poſſunt. ꝰ om̃s
tẽ. ſup decẽ pricipes ciuitatis. Nõ
enim peccauerũt et egent gra. dei.
eſt eñ hõ iuſt⁹ i terra. q̃ faciat bo-
ꝰ nec iſans viu⁹ diei
num ⁊ nõ peccet. Sȝ ⁊ cũctis ſer-
ꝰ de te ꝰ quaſi homo
monibus q̃ dicunt ne accõmodes
non audiens. et non habens in ore ſuo redar-
cor tuũ. ne forte audias ſeruũ ma-
† ꝰ Qua iudice nemo nocens abſoluitur
ledicentẽ tibi. Scit eñ conſciẽtia
ꝰ Quod tibi ñ vis ne feceris alijs. et patere le
gem quã ipſe tuleris
tua q2 tu crebro maledixiſti alijs.
† ꝰ iquirẽdo ſapientiã. ꝰ apud me
Cuncta temptaui i ſapiẽtia. Dixi.
† Quãto ad ſapientiam accedis. tanto a te rece
Sapiens efficiar. ⁊ ipa longi⁹ re
dit et altiorẽ ſe oſtendit † ꝰ antequã inquireres
ceſſit a me multo magis q̃ erat Et
apparuit ꝰ eius ꝰ Nullus in hac vi
alta pfunditas. quis inueniet eã?
ta in qua videmus per ſpeculum in enigmate
Unde Non videbit me homo et vi.
Luſtraui vniuerſa animo meo. vt
ſcirẽ ↄſiderarẽ ⁊ q̃rerẽ ſapientiaȝ
ꝰ qui eſſet maior alijs impietatibus.
⁊ ratõem. ⁊ vt ↄgnoſcerẽ impieta
† ꝰ que habet principatum inter errores
tem ſtulti. ⁊ errorem imprudenti-
ꝰ inter omnia
um. Et inueni amariorem morte
hereſiȝ ꝰ amorem qui mors anime eſt ꝰ mu
mulierem. q̃ laque⁹ venatoꝝ e. ſtet
lieres heretici.
ſagena cor eius Uincula ſũt man⁹
ꝰ iuſtus. † Fugite fornicationem. et here
ticum hominem poſt primam et ſecundam cor
rectionem deuita.
eius Qui placet deo effugiet illã
qui autẽ peccator: capietur ab illa
ꝰ apud me diſpoſui.
Ecce hoc inueni dixit eccleſiaſtes.

ſa. pnt iuſte euenerint.
ſuſtine viriliť. Omnia
eñ iuſte. q̃uis occulte
⁊ hoc eſt. vt ñ inue. ⁊c
¶ Uiuit feliciť Vñ
zelaui ſup iniquos pa.
p. vi. Et abacuc Qua
re taces impio deuorã
te iuſtiorẽ ſe. ⁊c Expe-
ctat aũt iuſt⁹ iudex. vt
reddat vnicuiq̃ ſm
opa ſua i tpe. ſm illđ.
Cũ accepo tps. ego iu
ſticias iu. Unde. Noli
emu. i malig. neq̃ ze-
la. fa. ini.
¶ Noli eſſe ⁊c.
Iudiciũ ſine mia ei q̃
non fecit mi. Et alibi.
Nolite iudicare. et nõ
iudicabimĩ. Et illud.
dimitte n. d. n. ſi. ⁊ n.
di. de. no. Corrigat q̃
ſapiẽs vt magiſter. cõ
patiatur vt pater.
¶ Et noli eẽ Impij
nõ dimidiabunt dies
ſuos. q̃i noli ipenitẽs
puocare deũ. vt etiaȝ
viuẽti iferat ſuppliciũ
ſic fecit dathã ⁊ aby-
ron
¶ Nihil negli. Di
bus ſine reſpectu pſo
naꝝ bñfac Uł i pſpe
ris et in aduerſis pui
det ſibi
¶ Decẽ principes
Angelos q̃ ciuitati no
ſtrę. i. eccię. tãq̃ cuſto
des. i. auxiliatores p̃
ſũt. ⁊ decẽ dicũt q2 de
nari⁹ nũs ẽ pfectus
¶ Sȝ ⁊ cũctis. ⁊c
Hoc ȝ ſapiẽtẽ maledi
corũ liguas nõ attẽde
re. ne cũ ipe idẽ faciat.
ſibi velit ignoſci. ⁊ ali
os rephendi. Si eñ
hoc fecerit. ſp curioſuſ
et iratus erit. q2 nec ſer
uorũ linguas ↄpeſcere
valebit
¶ Uenatorũ De
monũ qui venant ani
mas noſtras. quorum
mulieres retia et ſage
ne heretici
¶ Ecce hoc iueni
Hoc inueni qđ paula
tim peccãdo. ⁊ ad vnũ
delictũ aliud apponẽ-
do grandẽ nobis effi
cimus ſummã malorũ
vł peccatoꝝ. et cũ vix
de paucis viris bonoſ
inuenerim ita vt i mil-
le vn⁹ potuerit inueniri
mulierẽ bonã oĩno in
uenire ñ potui. q2 oẽs
me ad luxuriã ñ ad vir
tutẽ dexerũt. et cũ
cor hois ab adoleſcen

tia ad maliciã diligẽt
ẽ appoſitũ. ⁊ pene oẽs
offenderũt deum. in
hac ruina generis hu/
mani facilior ad caſũꝫ
eſt mulier. Vñ poeta.
Variũ ⁊ mutabile ſp
femina

Inuenirem ra
tõem. Quãcũqꝫ rem
vel diſcretõꝫ inter ho
mies ⁊ eoꝝ mores. q̃s
perfecte bon⁹ niſi ſol⁹
chriſt⁹. Vñ. Nõ eſt q̃
fa. bo. ñ ẽ vſ. ad v.

Virũ chriſtũ q̃ ca
put eſt omniũ bonoꝝ
qđ ĩgurat̃ p millena/
riũ q̃ pfect⁹ nũs eſt

Solũmõ hoc.
Ne videat̃ ꝯmunem
omniũ hominũꝫ natu
ram damnare. ⁊ deũꝫ
eius auctorẽ accuſare.
vigilanter adicit ſo/
lũmodo ⁊c. Quaſi hõ
quidẽ bon⁹ fact⁹ eſt. et
libero arbitrio dereli
ctus ſpõte cadit ⁊ imi
ſcet ſe vanis curis ⁊ ſu
perfluis

Quis talis Di
p ſupius vix bonũ ho
minẽ inueniri: cũ a đo
homines ſint boni fa
cti. Nũc que bona eis
dederit tanq̃ꝫ gratula
bundus enumerat. ſa
pientiã. ratõeꝫ. archa
na ꝯgnoſcere

Ca. VIII.
Nec dicere ei:
Precepta dei nõ ſũt
diſcutienda q̃re illa p̃
cepit. ſꝫ facienda

Nõ eſt ibo:
Quaſi. nõ debes mo
leſte pati. ſi futura nõ
ſcire potes. ſi a potẽti
oribus impijs ſepe op
primeris. q꜠ cito omĩa
finiunt̃. ⁊ mors omnia
equaliter rapit.

Vidi impios:
Nec ĩ morte penitent.
quoꝝ q̃nto accuſatio
rarior ⁊ difficilior tan
to peccãdi libertas vi
det̃ eis eſſe maior.

ſ vel vnum ad alterum.
vnum ⁊ alteꝝ. vt inuenirẽ rationẽ
quã adhuc querit anima mea. et ñ
ſ Vir a virtute. fortes vel ratõem ſigni
iueni Virum de mille vnũ repperi
ficat q̃ ſenſualitati preſidet. Mulier a mollicie
mulierẽ ex omnibus non iueni So
molles et inconſtantes. vel ſenſualitatem
lũmodo hoc inueni ꝙ fecerit deus
ſ bonũꝫ. ſ p li
hominẽ rectũ. ⁊ ipe ſe infinitis mi
berum arbitrium ſ nul
ſcuerit queſtiõib⁹ Quis talis vt ſa
lus. ſ pauci † ſ oblique vi
detur de ſe dicere
piens eſt? Et quis nouit ſolutõem
ſ diuini vel enigmatis
verbi?

Ca. VIII.

ſ quia ſ qua diſcernitur actus.
Sapientia homi
ſ in opibus
nis lucet in vultu eius. et
ſ deus ſ Qui ſperant ſup miſericordiam dñi:
mutabũt fortitudinẽ. † ſ vt boni fierent ex ma
potentiſſimus faciẽ illius ꝯmuta/
lo. ſ iõ. ſ iubar chriſti. de quo deus iudiciũ
tuum regi da. ſ firma immobilia.
uit. Ego os regis obſeruo. ⁊ p̃ce/
ſ quod in te eſt.
pta iuramenti dei. Ne feſtines re/
† ſ voluntate que non deſerit niſi deſeratur.
ſ neſcis quid pariat tibi ventura dies.
cedere a facie eius neq꜠ pmaneas
ſ verbo vel exemplo. ſ omnia q̃cunq꜠ vo. fe.
in ope malo. q꜠ omne qđ volue/
ſ cuius dicere facere eſt.
rit faciet. ⁊ ſermo illi⁹ poteſtate ple
ſ voluntati eius
nus eſt. Nec dicere ei quiſq꜠ põt.
quis reſiſtet ſ ergo ſ i hac vita † ſ do
quare ita facis? Qui cuſtodit p̃ce
mini ſ in futuro
ptum. non experietur quicq꜠ mali.
Temp⁹ ⁊ reſponſionẽ. cor ſapien/
ſ q꜠. † ſ circumciſionis. ba
ptiſmi. ſ id eſt omnia tpus hñt a deo iuſte or
dinata. ſ Sic cuſtodiẽdo ſũt p̃cepta vt ſapiẽ
ter itelligas qđ quõ facias qñ et quare
tis intelligit. Omni negocõ tpus
ſ tñ ſ hec igno
eſt ⁊ oportunitas. ⁊ multa homis
rãtia qui ad laboreꝫ naſcit̃. aliud ſperat. aliud
itelligit ſ neſcia mens hominum fati
afflictio. qui ignorat p̃terita. ⁊ fu/
ſortiſq꜠ future ſ alias nuncio.
tura nullo ſcire poteſt inuntiõ. Non
ſ ꝯliber ſ poteſtate. † ſ exire de
corpore
eſt in hominis dicione prohibere
ſ exeuntem.
ſpũm. nec habꝫ poteſtatẽ i die mor
† ſ Incurſu demonum vel viciorũꝫ quia peni
tis. nec ſinit̃ quieſcere ingruente
tere noluit. ſ in qua confidebat
bello. neq꜠ ſaluabit impietas impi
um. Omnia hec conſideraui. ⁊ de
di cor meũ in cunctis opibus que
fiunt ſub ſole. Interdũ dominatur
ſ princeps. tyrannus. epũs. † ſ Quia ſanguis
homo homi in malũ ſuũ Vidi im
ſubditorum de manu eius requiritur.
pios ſepultos qui etiam cũ adhuc
ſ in eccia. † ſ corꝑe nõ mente. et p̃
erant non poterant ſ a ſubditis et timentib⁹
viuerẽt. i loco ſancto erant. ⁊ lau
vel adulantibus ſ tanq꜠ iuſti.
dabant̃ in ciuitate quaſi iuſtorũꝫ
ſ hec vanitas. hec laus. hec dñatõ
opm. ſed ⁊ hoc vanitas eſt. Etẽm
ſ a deo. † ſ cuꝫ peccat. ſed ſat cito
quia ſat bene.
quia nõ profert̃ cito cõtra malos
ſ vel ſciẽtia. ſ Nihil timẽtes in futurũ qua
ſentẽtia. abſq꜠ timore vllo filij ho
ſi non iudicandi
minũ ppetrant mala. At tñ pecca/
ſ in tota vita ſua.
tor ex eo ꝙ centies facit malũ. ⁊ p
ſ dei ſ expectat̃ ad penit.
patientiã ſuſtẽtatur. Ego cognoui
ſ hoc ſ et ideo penitentibus.
ꝙ erit bonũ timẽtibus deũ. qui ve
† ſ huius ſeculi quia aliud nõ q̃rit ſ Qui nõ
rent̃ faciem ei⁹. Non ſit bonũ im
timet. et ideo non penitet
pio. nec ꝓlongent̃ dies ei⁹ Sꝫ qua
ſi vmbra trãſeant q̃ nõ timẽt facieꝫ
dñi. Eſt ⁊ alia vanitas q̃ fit ſup ter
† ſ afflictiões vt lazaro.
rã. Sunt iuſti quib⁹ mala ꝓueni/
ſ mala. ſ. ſ peccatorum.
unt quaſi opa egerit impiorum Et
ſ ab omi aduerſitate vt diues qui induebat̃
purpura et biſſo
ſunt impij q̃ ita ſecuri ſũt quaſi iu/
ſcꝫ bona ſ fortui
ſtorũꝫ facta habeãt Sed ⁊ hoc va
tum † ſ ſecundũ ĩfirmos ſ ſecundũ ſe ſ ho
niſſimũ iudico. Laudaui igit̃ leti/
ne conſcientie.
ciam ꝙ nõ eſſet homini bonũꝫ ſub
ſ in hoc tempore † ſ panẽ qui de celo deſcendit
ſ vinum quod letificat cor hominis.
ſole. niſi ꝙ comederet ⁊ biberet.
ſ ſpe boni
atq꜠ gauderꝫ. ⁊ hoc ſolũ ſecũ affer
ret de labore ſuo in dieb⁹ vite ſue
ſ ſic.
quos dedit ei de⁹ ſub ſole Et appo
ſui cor meũ vt ſcirẽ ſapiam. ⁊ intel
ſ boni vel mali.
ligerẽ diſtinctõꝫ que verſat̃ i terra.
ſ vere rõnalis † ſ proſperitate ſ in omi tpe
Eſt homo q̃ dieb⁹ ⁊ noctib⁹ ſom/
ſ cordis. ſ intentus
num nõ capit oculis. ⁊ intellexi ꝙ
diuine philoſophie. nec tñ poteſt cõprehendere
omniũ opm dei nullã poſſit hõ in
et hoc eſt et intellexi
uenire ratõem eoꝝ q̃ fiunt ſub ſole
ſ accedet homo ad cor al.
Et quãto plus laborauerit ad que
et ex. d.
rendũ. tanto minus iueniet Etiam
ſ qui videt̃.
ſi dixerit ſapiẽs ſe noſſe: nõ poterit
ſ nec dum ſcire
reꝑire Omnia hec tractaui i corde
meo vt curioſe intelligerem

Ca. IX.

ſ vt videtur.
Sunt iuſti atq꜠

Et laudabãt̃.
Valde laudat̃ pecca
tor in deſiderijs aĩme
ſue et iniqu⁹ bñdicit̃.

Timẽti b⁹ de.
Timẽt pñtiam eius in
die iudicij. horrendũꝫ
eſt incidere in manus
dei vi.

Nec ꝓlõgent̃
d. e. Sꝫ ſcito moriat̃
ne diu viuens peiora
mereat̃ tormẽta dum
plura ⁊ peiora peccat.
vñ quid auaro impre
cer niſi vt diu viuat:

Sũt iuſti q̃/
bus m. p. Vt filijs
aaron ſacrificantibus
ſcdm hebreos. et ma
naſſes poſt tanta ma
la a captiuitate in re
gnum reductus felicit̃
vixit.

Ratõꝫ ⁊c. Qua
re hic paup. hic diues
hic cecus naſcat̃. h mã
cus de geminis. vl' hic
ſtatim baptiſatus ſal
uatur. ille ſtatim mor
tuus damnetur et mľ
ta in id genus

¶ Melior eſt ca-
nis. Canis viu⁹ pau
per iuſtus. leo mortu⁹
potens iniqu⁹ q̄ nihil
ſecum affert de mūdo
¶ Mortui vero
Quidā aſſerūt etiam
poſt mortem creſcere et
decreſcere merita. ⁊ h
qd̄ ait. nec habēt ptē
in hoc ſeculo. ⁊ in ope
qd̄ ſub ſole geriť. ita ex
ponūt vt dicāt eos in
hoc ſeculo. et ſub ſole
queſcernimus nullam
habere cōionem. hic
vero ſub alio ſeculo. ⁊
ſub ſole iuſticie. et nō
credidi opinatōꝫ que
cōtēdit poſtq̄ꝫ de hoc
ſeculo migrauerimus
⁊ offēdere poſſe creatu
ras ratōales ⁊ ꝓmereri

¶ Erūt. i. valebūt ti
bi poſt mortē. Unde
In inferno aūt q̄s cō-
fitebiť tibi. Et illud.
Ueniet nox q̄n nemo
poteſt opari

ſ ab ipſo diſponūť.
ſapientes. ⁊ opa eorū in manu dei
ſ etiā cū beneſecerint ſ dei
⁊ tū neſcit hō vtꝝ amore an odio
ſ vbi omnia apat.
dign⁹ ſit. ſed oīa in futuro ſeruanť i
ſ bona et mala promiſcue.
certa: eo q̄ vniuerſa eque eueniāt
iuſto ⁊ impio. bono ⁊ malo. mūdo
⁊ immundo. imolanti victimas et
ſ opinione hominum.
ſacrificia ꝯtemnēti. Sicut bonus.
ſic ⁊ peccator. vt piurus ita etiā ille
vez deierat. Hoc eſt peſſimū inter
omnia que ſub ſole fiūt. q2 eadem
cunctis eueniunt. Uñ ⁊ corda fili
ſ carnalium. † ſ non timent peccare.
orum hominū † implenť malicia. et
ſ in peccatis. ſ mala.
cōtēptu in vita ſua. ⁊ poſt hec ad
ſ q2
inferos deducenť. Nemo eſt q̄ ſem
per viuat. ⁊ qui huius rei habeat
ſ ſemp viuendi. † ſ peccator qui poteſt conuer
ti et ꝑficere. ſ Canis viu⁹ gētilis qui deo viuit
fiduciam. Melior eſt † canis viuuſ
ſ iudeo incredulo et ſupbo
ſ Mortuo iuſto q̄ nihil pōt meritis ſuis addere
leone mortuo. Uiuētes em̄ ſciunt
ſ in eternum niſi caueant.
ſe eſſe morituros. Mortui vero ni
ſ de mundo
hil nouerunt amplius. nec habent
ſ quia non ꝑficiunt amplius
vltra mercedē. q2 obliuioni tradi-
ta eſt memoria eoꝝ. Amor quoq̄ꝫ
† ſ cum ipſis ſ alſs ꝑibunt
⁊ odium ⁊ inuidie † ſimul ꝑierunt.
nec hn̄t ptē in hoc ſeculo. et i ope
† ſ cito. ſ q̄nquidē morte ſic finit oīa † ſ nemo
qd̄ ſub ſole geriť. Uade ergo ⁊ † co
riaris ſ cordis ſ viuū.
mede in leticia panē tuū. ⁊ bibe cū
ſ verbi dei ſ ſic.
gaudio vinum tuū quia deo placēt
ſ corp⁹
opa tua. Omni tpe ſint veſtimēta
ſ caſtitate. puritate. † ſ miſericordia
ſ mente
tua candida. ⁊ † oleuꝫ de capite tuo
ſ ſapiē
nō deficiat. Perfruere vita cū vxo
tia quam tibi accepiſti
re quā diligis cūctis diebus vite i
ſtabilitatis tue. q̄ dati ſunt tibi ſub
ſ vel natiui. ſ Sapien
ſole omni tpe vanitatis tue. Hec ē
tia vera
em̄ ps in vita. ⁊ in labore tuo quo
Boni
laboras ſub ſole. Quodcunq̄ꝫ poteſt
† ſ dum dies eſt. dū tēpus habes
facere man⁹ tua inſtāter † opare. q2
nec opus. nec ratō. nec ſciētia. nec
ſ Job
ſapiētia erūt apud inferos quo tu

Nō fugit velut vmbra et nunq̄ꝫ in eodem ſta
tu per.
properas. Uerti me ad aliud. vi-
† ſ Quos non aggrauat carnis infirmitas ſcꝫ
ſanctorum ſ ſed dei. vnde non eſt volentis ne.
cur. ſed d. m.
diq̄ꝫ ſub ſole nec † velociū eē curſū
† ſ eſſe ſ vnde. eſtote fortes in bello et p. cū a. ſ.
ſ ſpū ſ viuum
nec † fortiū belluꝫ. nec ſapiētū panē
ſ eternas vł ſapie † ſ ſꝫ dei. vn
nec doctoꝝ diuitias. nec † artificū
de. gratia dei ſum id quod ſum.
gram ſed tpus caſumq̄ꝫ in omib⁹
ſ Neſcitis diem neq̄ꝫ horā.
Neſcit homo finē ſuū. ſed ſicut pi-
ſ ſubito
ſces capiuntur hamo. ⁊ ſicut aues
cōprehēdunť laqueo: ſic capiūtur
ſ iudicij. mortis. vł lib et aduerſi
homines tpe malo. cuꝫ eis extiplo
tatis. † ſ alijs dicentib⁹ quid amplius ſapiens
ſupuenerit. † Hanc quoq̄ꝫ ſub ſole
ſtulto.
vidi ſapiam. ⁊ probaui maximam.
ſ ad literam. vel eccleſia humilis. † ſ ad cōga
tionem malorum. ſ Multi vocati: pauci vero
electi. † ſ fortes.
Ciuitas parua ⁊ † pauci in ea † viri.
† ſ id eſt. dyabolus. Unde. Cum fortis arma
tus cuſtodit atri. ſu. in pace ſunt om. que poſſi.
ſ Qui ſe magnum iactat dicens. Hec omia ti
bi d. ſi. ca. ad ora. me.
Uenit ꝯtra eā † rex magnus: ⁊ val-
† ſ omnimodas inſtitutiones. perſecutiones.
lauit eam. extruxit † munitōes ꝑ gi
rum ⁊ ꝑfecta eſt obſidio. Inuētus
† ſ a dyabolo. morte ſua
eſt in ea vir paup ⁊ ſapiēs. † libera-
ſ pauci
uit vrbem ꝑ ſapiam ſuā. ⁊ nullus
ſ obediendo.
deinceps recordat⁹ eſt hois illius
ſ tū † ſ alijs inebriatis ꝑnti leticia.
paupis. et † dicebā ego meliorē eſſe
ſ chriſti ſ dyaboli. † ſ ammiratiue
ſapientiā fortitudine. † Quō ergo
ſ ab ingratis ſ mādata
ſapia paupis ꝯtempta eſt. ⁊ verba
ſ exponit.
eius nō ſunt audita? Uerba ſapiē-
† ſ quiete ſ ſuorum auditorum.
tium audiuntur in † ſilentō pluſq̄ꝫ
ſ clamoſa oratio. ſ i bello
clamor principis iter ſtultos. Me
ſ ſapientiam prefert fortitudini.
lior eſt ſapientia q̄ꝫ arma bellica. ⁊
ſ in caritate que eſt radix omnium bonorum.
q̄ i vno peccauerit mlta bona ꝑdet

¶ Ca. X.

ſ quia. ſ Sic mali inter bonos.
Unde corrūpunt mores bonos
Muſce morietes
ſ odorē
ꝑdunt ſuauitatē vnguēti.
ſ ſimplex ſ humilis.
Precioſior eſt ſapientia. paruaq̄ꝫ
ſ oīa tps habēt † q2 ſ intentio. cogita
tio
gloria. ad tps ſtulticia † Cor ſapiētiſ
ſ id eſt vt ꝑcuiat in dexterā. ſtatuet aūt dn̄s
dues a dexteris hedos a ſiniſtris † ſ mundania
Unde. in ſiniſtra illius diuitie et gloria.
in dextera ei⁹. ⁊ cor ſtulti i † ſiniſtra

¶ Bellum victoꝛū
vł etiā imitatores bel-
li ſcdm illud. Sine me
nihil poteſtis facere
¶ Diuitias. Bo-
noꝝ opm. Uñ. Redē
ptio anime viri: ꝓprie
diuitie
¶ Sicut piſces
ca. Simile eſt re g. ce.
ſagene ⁊c. Et illd. Fa
ciā vos piſcatores ho
minū. Heretici quoq̄ꝫ
habēt ſagenā ſuā miſ
ſam et laqueos quibꝰ
capiant ſimplices.

¶ Uir pauper ⁊c
chriſtus de quo. ego
ſum paup ⁊ dolens. ⁊
in quo omēs theſauri
ſapie ⁊ ſcīe ſunt ab-
ſconditi
¶ Per ſapien. ⁊c
Non ꝑ potentiā. vn-
de obſtetricante ma-
nu eductuſ eſt coluber
tortuoſus
¶ Uerba ſapi.
Qui fauorē ⁊ plauſuꝫ
nō querūt. ſ ſalutē au
dientiū. nec clamāt vt
audiant. ſ cupiūt vt
exaudiant.
¶ Inter ſtultos:
Stulti qui nō querūt
ꝑficere. ſed laudē ſibi
adquirere
¶ Et qui i v. Qui
peccauerit i vno f. ē o.
reus. Uñ. Un⁹ ſtult⁹
plimos corrūpit. Uñ
Modicum fermentuꝫ
to. maſ. cor.

¶ Ca. X

¶ In dextera. Ne
ſciat ſiniſtra tua quid
fa. dex. tua. Et alibi.
Si quis pcuſſerit te i
dex. ma. p̄be ei ⁊ al.

¶ Locum ſtationē fidei retine. ne vincari & ne perficias ſi iā male cogitaueris. Unde. Et emūdabor a delicto maximo.

¶ Qui fodit lacū aperuit et effodit eū et incidit in foueā quā fecit

¶ Si mordeat. Quaſi ſicut ſerpēs occulte mordens venenū infundit. ſic et qui detrahit. Uel ſerpens .i. dyabolus mordet i ſilentio qñ qui dyabolo ſuadente peccauit. nō vult ↄfiteri.

¶ Stultus cōtra deum. Unde. Si peccauerit vir in viꝝ. poteſt ei placari deus. Si autē peccauerit in deū. quis orabit p eo

praua · de vicio
illius. Sed & in via ſtultus ambu
in vicium. · peccator · ſibi ſi
lans cum ipſe inſipiēs ſit. oēs ſtul
miles † Immundus ſpūs princeps huius mundi et rector tenebrarū harū · in filios diffidentie
tos eſtimat. Si ſpūs poteſtatē ha
praua ſuggerendo
bētis aſcēderit ſup te. locū tuū ne
ei · penitentie
dimiſeris. q2 curatio ceſſare faciet
actus impios.
peccata maxima. Eſt malū qđ vidi
iuſto iudicio dei.
ſub ſole q̄ſi p errorē egrediēs a fa
Dyaboli vel cuiuſlibet qui malos exaltat. bonos humiliat. † fauore populi et potentū · ſeculi vel eccleſie. Unde. Propter peccata populi facit deus regnare ypocritam.
cie principis. poſitū ſtultū in di
· ſapientia. virtutibus. bonis opibus. dei doni
gnitate ſublimi. & diuites ſedere
delectos · idem · viciorū. † i dignitate
deorſum. Uidi ſeruos in equis. &
bonos · depreſſos · cum ſint
principes ambulātes quaſi ſeruos
liberi. · deceptorē · pri
ſup terrā. Qui fodit foueā icidet
mum ſeipm iaculo ꝑcutiet pprio. † inſtituta eccleſie · hic et in futuro.
in eam & qui diſſipat ſepē morde
dyabolus. † Sicut heretici. · ab edificio eccleſie · viuos ſcz ſanctos qui in za
bit eum coluber. Qui tranſfert la
charia voluunt ſup terrā. † pro · tranſlatis
pides affliget in eis. & qui ſcindit
infructuoſa ſcz hereticos et quoſlibet malos † Compatiēs eis. Unde. Quis infirmat et ego non infir. · in diuina ſcriptura.
ligna vulnerabit ab eis. Si retu
† acumen ingenii · acutiſ
ſum fuerit ferrū. & hoc non vt pri
† Pro ſupbia ſua. vñ dicētes ſe eſſe ſapientes. ſtulti facti ſunt. vel p negligentia
ſtudendo. diſcendo. penitendo
ſed hebetatū fuerit. multo labore
quaſi non eſt deſperandum
ſic · reſtaurabit.
exacuet. & poſt induſtriā ſequetur
prior · dyabolus.
ſapiētia. Si mordeat ſerpens in ſi
occulte · quia tandem nocet.
lentio. nihil eo minus habet q̄ oc
† Chriſti vel viri catholici. vnde diffuſa ē g. i labiis tuis
culte detrahit. Uerba oris ſapien
mors et vita in manibus lingue.
· dyaboli vel heretici. · in infernum
tis grā. & labia inſipiētis ꝑcipita
inſipiētis.
bunt eum. Initiū verboꝝ eius ſtul
quia ptinax in ſtulticia et impenitens
ticia. & nouiſſimū oris illius error
cōtra ſapiētes
peſſimus. Stultus verba multipli
ſed tñ · carnalia
cat. Ignorat homo qđ añ ſe fuerit
hominum
& qđ poſt futuꝝ eſt. quis poterit ei
† Inquiſitio ſcripturarum. et ſtudium vane doctrine. de qua dicta ſunt glorioſa. de te ciuitas dei. · hereticorum vel philoſophorum
† corpore et anima.
indicare? Labor ſtultoꝝ affliget
· nec p ſe nec p alios ſcire volunt. † ciuitatē dei. de qua. g. d. ſunt de te ciuitas dei.
eos qui neſciūt in vrbem pgere.
terrene vel ad ihrlm. † dyabolus qui ſemp nouitate gaudet · cuius etas leuitati et ſtul
Ue tibi terra cuius rex eſt puer. et
ticie proxima † iudices. · ante tps nō curātes publica negocia.
cuius principes mane comedunt
econtra † eccia · chriſtus · de ſtirpe regū
Beata terra cuius rex nobilis eſt.
prelati. † in regno dei. · magis neceſſitate q̄ voluptate · tantū comedūt vt viuant. non viuunt vt comedant † mūdi
ad reficiendū & nō ad luxuriam.
noſtris vel platorū · ad terram · edificiū virtutum cuiuſlibet vel eccleſie
In pigriciis humiliabit ↄtigna
opm † vnde venerunt flumina. et flauerunt venti
tio. & in infirmitate manuū pſtilla
ſtatus mentis vel eccleſie · q2 plati vel q̄libet deliciis et riſui dediti · verbi dei.
bit domus. In riſu faciunt panē
.i. vt blandientes. nō corripiētes populo placeāt. et deliciis affluant. et agnū de grege. et vitulum de armento comedant † ſic.
et vinū. vt epulent bibētes. Et pe
mortificant animas. que non moriuntur. et viuificant corpora. que non viuunt.
cunie obediūt omia. In cogitatōe
chriſto qui regit omnia iuſte. · con
tua regi ne detrahas. & i ſecreto cu
ſcientie. † ſancto celeſtibus donis ditato
biculi tui ne maledixeris diuiti. q2
angeli · ad dñm · ſymbolice. ſicut et illud. ſi ſerui taceant iumenta loquentur.
& aues celi portabunt vocē tuam
idem · a deo · adminiſtratorii ſpūs · deo.
& qui habet pennas annunciabit
tuam
ſententiam.

¶ Ca. XI.

Quaſi mitte vel abſconde elemoſinā in ſi. pau. quia in die iudicii cū multo fenore reddetur tibi ſicut ſemen i irrigua terra · verbi.

Mitte panem tuum ſup tranſeuntes aquas. quia
† in iudicio retributionē
poſt multa tempa inuenies illum
deo credēdo. primos docēdo · nouū. pꝑter
Da ptes ſeptem. nec nō & octo. q2
dominicam diem. · tibi
ignoras quid futuꝝ ſit mali ſuper
Quaſi panē tuum ſup trāſeuntes mitte. q2 ſi. r. · pdicatores vel pcepta. vnde concreſcat vt plu. d. m.
terram. Si replete fuerint nubes.
pdicatōis · mortales † enim · i fine.
ymbrem ſup terram effundēt. Si
bōt · i calore caritatis ſpūs ſci
ceciderit lignū ad auſtrum aut ad
in frigore infidelitatis · moriens
aquilonem. in quocūq₃ loco ceci
do · metuit.
† pſecutiones aduerſoꝝ
derit ibi erit. Qui obſeruat ventū
facto vel verbo. · blādientium adulationes
nō ſeminat. & qui ↄſiderat nubes
vitā eternā.
nunq̄ metet. Quō ignoras q̄ ſit
tui quō in te ingreſſus ē
via ſpūs. & qua rōne cōpingantur
etiā tua † nemine ſciente · matris.
oſſa in ventre pregnātis. ſic neſcis
occulta.
opa dei qui fabricator eſt omniū
opa bona et verba
Mane ſemina ſemen tuū. & veſpe

¶ In riſu faci. &c. Predicant magis vt alliciant. q̄ vt pficiāt

¶ Pecunie ob. Unde. Dextera eoꝝ repleta eſt muneribus. & ſacerdotes in mercede docebant

¶ In cogitatōe t. Simpliciter monet ne vel ira vel leuitate. maioribus maledicamus quia ſepe eis etiā cum nō timebamus q̄ diximus nunciant. etiā ſi in cubili

¶ Ca. XI.

¶ Trāſeūtes Apos fructificatōi. Unde yſaias. Beatus q̄ ſeminat ſuper aquas. vbi bos & aſinus calcant.

¶ Da partes ſeptem. Uetus teſta: cuius ſeptima dies. ſcz ſabbatū precipue honoratur. nec non et octo qđ eſt nouū. ſine altero enī nō valet alterū

¶ Si ceciderit. Quaſi diceret. locum quē hic tibi pparaueris. in futuro habebis

¶ Qui obſeruat. Acſi dicat. omi petenti tribue. vel corpale ſolatium. vel dei verbū ne forte pꝑtereas eū q̄ dignus eſt accipe. & oī tpe. Qui enī obſeruat &c. In media tēpeſtate ſeminandū eſt. quia neſcimus que ſit volūtas ſpūs. & hoc ē Quomō &c.

¶ Mane. omi tpe. ſcz a mane in veſperū et econuerſo. vel in pueritia et in ſenectute. Qui enī pſeuerat ſaluabitur.

¶ Letare ⁊c. Hic vſq ad finem libri he brei ad ſe referūt·in q̈bus dicunt ſibi preci pi vt fruant̄ diuitijs anteq̄ captiuitas ſup ueniat eis. vel miſeria ſenectutis ita tñ vt cor habeāt in lege dei·et ambulent in mādatis dei·nō in carnis deſi derijs·et p omnib̄ q̄ fecerint·ſe iudicandoſ ſciant. Nos vero hoc ſupioribus iungimus quibus ait· Mane ſe. ſemen tuū ⁊c.

¶ Ca. XII. Hinc vſq ad finē ca pituli·legit̄ trib̄ mōis ſ. de iudicio·ſenectu te·captiuitate·⁊ fuiūt quedā gloſe·q̄nq̄ du abus ſententijs·q̄nq̄ vero inueniunt̄ ſcōm omnes ſentētias.

¶ opus:
ne ceſſet man⁹ tua. quia neſcis q̄d
¶ placeat deo remuneratori ¶ oriat̄
magis oriat̄ hoc aut illud. et ſi vtr̄
† ¶ Sic tandem. Aliter enim horrendum eſt in cidere in man⁹ dei viuent̄.
q̄ ſimul melius erit† Dulce lumen
† ¶ corporis et mentis· ¶ in iudicō ¶ iuſti
⁊ delectabile eſt† oculis vidēre ſo
cie ¶ et.
lem· Si annis multis vixerit ho
† ¶ in pſperitate vel bonis opibus
mo·⁊ in his omnibus† letus fuerit
¶ ſemp·† ¶ dierum mortis. Unde in
meminiſſe debet† tenebroſi tempiſ
omnibus diebus memorare nouiſſima tua·et
⁊ dierum multorū·qui cum vene
inceter·non p.
rint vanitatis arguunt̄ preterita.
¶ yronice ¶ i dño. Unde. Gaudete ſemp i dño non in mundo. ¶ anteq̄ ſenectus veniat·vel ca ptiuitas babiloni. vel romana.
Letare ergo iuuenis in† adoleſcen
† ¶ Quod tibi placet
tia tua·⁊ in† bono ſit cor tuū in die
bus iuuentutis tue·⁊ ambula in
¶ voluptatis ¶ ſapie
vijs cordis tui·⁊ in intuitu oculo
¶ tamen ¶ ſemp meditare
rum tuorū·⁊ ſcito q̄ pro omnibuſ
¶ que facis. ¶ vbi manifeſta erunt abſcondi ta cordis noſtri·
his adducet te de⁹ in iudicium

¶ Ca. XII.

¶ Omnes prauos motus a pte͂ corū.
Aufer irā a cor
¶ vicia iuuentutis
¶ oēs malas voluntates
de tuo·⁊ amoue maliciam a carne
† ¶ carnis comes adoleſcentie.
tua· Adoleſcētia eñ ⁊† voluptas.
¶ tranſitoria ¶ et† ¶ qui te fecit·qui te iu dicabit.
vana ſunt Memēto† creatoris tui
etiā
in diebus iuuētutis tue·anq̄ ve
¶ ſenectutis·mortis.iudicij
niat tempus afflictionis tue·⁊ ap
captiuitatis
propinquent anni de quib⁹ dicas
† ¶ id eſt·anteq̄ auferantur iudices tui. et viri ſancti ¶ veniente iudice.
non mihi placēt† Anteq̄ tenebre
¶ ſenſus corporis qui in ſenectute debilitat̄.
ſcant ſol ⁊† lumen ⁊ ſtelle ⁊ luna.
† ¶ pphete ¶ completis que prenunciant
¶ ad cōpletiōē verborū ſuorū.
⁊ reuertant̄ nubes† poſt pluuiam
¶ recedētes ¶ angeli cuſtodes domus.
¶ coſte que muniunt mollia corporis.
Qñ cōmouebunt̄ cuſtodes dom⁹
¶ turbabunt̄ ¶ in exercitu tuo·† ¶ crura totum corp⁹ ſuſtinentia· ¶ debiles non valentes mo
⁊ nutabunt† viri fortiſſimi·⁊ oci
tere cibū· ¶ dētes ¶ verba magiſtrorum.
oſe erunt molētes in minuto nu
† ¶ caligabunt· ¶ oculi· ¶ prophete qui de ce lo ſolebant viſionis ſue lumen accipere.
mero et† tenebreſcēt videtes p fo
¶ ſenes qui ñ poſſunt ambulare in domo ſedēt
ramina·⁊ claudēt hoſtia in platea

¶ adueniente captiuitate hieruſalem humilia bitur † ¶ chaldei
in humilitate vocis molētes·⁊† cō
† ¶ quaſi hieremie voce inuitati. ¶ galli. ¶ ni mia ſenectute nihil valentes diſcernere. ¶ au
ſurgent† ad vocem volucris·⁊ ob
res que delectantur carmine. vel chori pſallen tium in choro
ſurdeſcent omnes filie carminis:
¶ dei potentiā ¶ laſſis poplicibus·† ¶ ingredi· ¶ ne cadant ¶ ipſi hoſtes morte ſennacherib
Excelſa quoq̄† timebunt·⁊ formi
¶ plana† ¶ caneſcet caput ¶ methaphora·
¶ virga quam hieremias vidit.
dabunt in via·† florebit amigda
¶ intumeſcent tibie.† ¶ nabuchodonoſor cū exercitu ſuo. ¶ Refrigeſcet libido organis membrorum deficientibus
lus· impinguabit̄† locuſta·⁊ diſſi
† ¶ amicicia dei cum iſrael ¶ ſic diſſolut⁹ ¶ dei auxilio deſtitutus·
pabitur caparis Quoniā† ibit hō
¶ in terram ¶ obſidione vallati.
in domū eternitatis ſue ⁊ circui
¶ in funere vel in furore.
bunt in platea plangētes. Anteq̄
¶ gloria iſrael.
¶ continuatō vite: ¶ vnde venit·
rumpat̄ funis argenteus·⁊ recur
¶ vel catena ¶ methaphorice·
¶ aīa pcioſa ps hoīs. ¶ homo·
rat vita aurea.⁊ conteratur ydria
¶ id eſt·donec vobis ſanctaſanctorū precepta legis et gratia ſpūſſancti auferantur·
† ¶ qua extrahitur aqua
ſup fontē·⁊ cōfringat̄† rota ſuper ci
¶ corp⁹·† ¶ vñ egreſ
ſternam·⁊ reuertatur puluis i† ter
ſus in lumbis abrae ¶ anima· ¶ grā pphetie qua quondam fruebaris
ram ſuam vnde erat et ſpūs rede
¶ deum ¶ nō eſt enim de traduce·
at ad eum qui dedit illum· Uani
tas vanitatum dixit eccleſiaſtes et
¶ Commēdat ea que dicit et allegorice dicta inuit·
omnia vanitas. Cumq̄ eſſet ſapiē
tiſſimus eccleſiaſtes·docuit popu
¶ qua
lum ⁊ enarrauit que fecerat·⁊ iue
ſi myſtica
ſtigans cōpoſuit pabolas multas.
¶ auditori
que ſunt verba vtilia·⁊ cōſcripſit
¶ ideo retinendos
ſermones rectiſſimos·ac veritate
¶ Nō mea tātum·† ¶ Acriter pungen tes pigros·et excitātes ſomnolētos non palpā tes.
plenos. Uerba ſapientū ſicut† ſti
¶ mētis
muli·⁊ quaſi claui in altum defixi
¶ multorum ¶ nō temere
que p magiſtrorum conſiliū data
† ¶ ideo digniora ¶ magiſter veſter vn⁹ eſt chri ſtus ¶ ergo ¶ verbis
ſunt† a paſtore vno. His ampli⁹
¶ quia.
† ¶ Si his cōtentus nō fue ris et vltra queſieris
fili mi ne requiras† Faciendi plēs
¶ tibi† ¶ infinita curi oſitas
libros nullus eſt finis. frequens
¶ nō tantum ſpiritus·
q̄ meditatio. carnis eſt afflictio.

¶ Anteq̄ tene.ſ. Sol conuertet̄ in tene bras·⁊ luna in ſangui nem·anteq̄ veniat di es dñi magnus.
¶ Luna nō dabit lu men ſuū·⁊ ſtelle cadēt de celo·⁊ virtutes ce lorū mouebūt̄·q̄ ſūt cu ſtodes domus.i. hui⁹ mundi·⁊ viri fortes er rore decepti nutabūt vel in morte cēq̄ ſol et luna ⁊ ſtelle ⁊ nubes ⁊ pluuie ceſſant ei
¶ Et claudent h. Ne videāt luſus iuue nū·oīa eñ talia ſunt eis importabilia.

¶ Et conſurgēt. Quia nō poſſunt dor mire·refrigeſcēte ſan guine ⁊ ſiccato humo re quib̄ alitur ſopor
¶ Diſſipabit̄ ca. Caparis renibus va let·et quia circa parteſ illas libido regnat·p caparim ſignificat̄·q̄ petre heret ſicut iſrael deo
¶ Caparis mane ape rit flores ad ſolis ortū veſpe aūt recondit eoſ cum ſolis occaſu. Sic eos qui in pſperitate gratulant̄·in aduerſi tate vero deſiſtunt a bono
¶ Anteq̄ r. ⁊c. Re dit ad ſupiora vbi ait Memēto creatoriſ tui ⁊c.·⁊ ſimile fine ſenten tiam concludit·
¶ Et reuertat̄ ⁊c. Antequā reuertaris i babiloniam vnde es egreſſus i lūbis abrae ⁊ in cipias in meſopo tamia pteri vnde pro fectus es
¶ Uanitas va. ⁊c. Poſt deſcriptionem humane fragilitatis· ⁊ mortis·pulcre quod poſuerat cōcludit Ua nitas vani. ⁊c. Quaſi. Noli luxuriari·noli delicias q̄rere.cū ſcias te celeri fine tranſire ⁊ ad iudiciū feſtinare.

¶ Uerba ſapien. ⁊c. Ne videat̄ temere poſt legem p moyſen ipſo deo p̄monēte da tam·noua p̄cepta cu dere.dicit hec verba ſapientium eſſe.

Finem loquendi ꝛc. Quia diuerſoꝝ diuerſas ſententias tãq̃ cõcionator induxerat. hoc fine omnes conciliat ſcꝫ deum time. hoc ſolum aiunt hebrei in autoritate habitum. quia hic intentionem ſuã oſtendit. cum videatur in multis ad voluptates hortari.

Stabat amos ſupra muꝝ litum. Et dixit dominus ad eũ. Quid tu vides amos? trullam cementarij ego video linientẽ muꝝ. In trulla tria conſiderant̃. Acumen. lignum. ⁊ planicies. Acumine dura eijciunt̃. ligno eminẽtia intus reſtringũtur. plan icie omĩa adeq̃nt̃ et poliunt̃. Murus ex politis ⁊ impolitis lapidibus et cemento conſtat. Murus iſte mundi vniuerſitas eſt cuius diſpoſitio et diuerſitas ex rerum varietate conſtat. ſicut in muro quedam latent quedam pminent. omnia tamẽ equant̃. ita ĩ mundo quedam que latent ad ortũ pdeunt ⁊ que ſunt ad occaſuꝫ tendunt ⁊ occidũt. omnia tñ vno fine dauduntur et equant̃. Sup hunc murum .i. ſup hanc varietatẽ ⁊ diuerſitateꝫ ſtabat amos. ſemp ſe ad anteriora mente extendẽs. Salomon vero ſubter vel iuxta hunc muꝝ ſtabat ⁊ nõ deſup. tandẽ conſiderãs ſubtili inquiſitõne varietatem ⁊ reꝝ mutabilitatẽ. intellexit omĩa eſſe vana ⁊ caduca. Moritur eñ doctus cum indocto: paup cum diuite. ⁊ hꝰmodi ſimilia. Et ſicut in principio dictũ eſt. tria edidit volumĩa. pũerbia. eccleſiaſten. cantica cãticorum. In quibus tria hominũ genera exprimit. incipiẽtes. pficientes. ⁊ pfectos. Inde trinomius dictus eſt. ydida .i. dilectus. eccleſiaſtes .i. cõcionator. ſalomon .i. pacificus. In titulo pabolaꝝ vocat ſe filium regis iſrael. ibi eñ loquit̃ maioribus ⁊ minoribus. incipientibus et rudibus. ⁊ ad plures. In eccleſiaſte vero filium regis hieruſalẽ. iam hic ad pfectos loqtur. et ad paucos. In cantico tñ ſalomon ſe vocat. ibi pfectis et equalibus more boni oratoris. in hoc libro loquit̃ ad populũ iam penitentẽ

Legitur eñ ſalomon deum offendiſſe ſupra omnes coetaneos ſui tpis et in tñ vt ydolatra ſit factus amore mulierum. et templa tribus ydol' circa hieruſalem conſtruxiſſe. Unde ⁊ thurificaſſe dicit̃. Hebrei tradũt illum penituiſſe. et in illa penitentia hunc librum ꝯpoſuiſſe. in quo oſtendit omnia vana ⁊ caduca eſſe. et ita reuocat eos ab errore viciorum et peccatoruꝫ ad penitentiam ſui exemplo. Materia eius eſt trulla cementarij .i. mundi mutabilitas vt dictum eſt. Intentõ eſt nos reuocare ab appetitu reruꝫ mũdanarum. et contemptu eaꝝ. vt cum amos non ſubter vel iuxta ſed ſupra murum ſtemus. Modus talis more ꝓphetico p̃mittit pheniuꝫ. in quo oñdit quis ſit et qui loquitur. et ad quos loquat̃. Notandum etiã ꝙ nõ omnes ſententie que hic ponunt̃ ſunt ſalomonis. ſed diuerſorum. Non enim tam ſapienti hoc conueniret. ſ. bonum eſt vt quis bibat ⁊ comedat. Et illud. Unus interitus hominũ ⁊ iumentorum. Et illud. Quid amplius habet ſapiens ſtulto? ꝛc. Poſitis itaq̃ diuerſoꝝ ſententijs. more boni concionatoris. qui vt omnes audiant ipſum. manu ſilentium indicit. ſuam ſententiam pmulgat quã omnes acclamant firmiter tenere. Ita finem loquendi omnes pariter audiamus. Deũ time. et mãdata eius obſerua. Hoc ẽ ꝛc

Finem loquẽdi. pitert omnes audiamus. Deũ time ⁊ mãdata eius obſerua. Hoc eſt omis homo. Cũcta que fiunt adducet in iudicium pro omni erato. ſiue bonum ſiue malum ſit

(Interlinear glosses: vnanimes / nullus excuſet ſe / hunc. ſ. / filialit̃ / ſic. / inuiolata / ad / fact' a deo / time. qꝛ / cũcta .q̃ fiũt mala. ſ. et bona. / diſtrictũ. / et iudicabit / etiam ocioſo verbo ignoranter prolato)

Explicit liber eccleſiaſtes

Salomon filius dauid regis iſrael iuxta numeꝝ vocabuloꝝ ſuorũ tria volumina edidit. quoꝝ primus eſt maſloth. quẽ greci parabolas. latini pũerbia nominant. eo ꝙ in ipõ ſub comparatiua ſimilitudine. figuras verborum ⁊ imagines veritatis oſtendit. ipſam autẽ veritatem ad intelligendum ingenio legentiũ reſeruauit. Secundũ librum coeleth vocauit. qui grece eccleſiaſtes vocat̃. latine concionator. eo ꝙ conciones non ſolũ ſpũaliter ad vnum ſicut in prouerbijs ſed ad vniuerſos generaliter dirigant. docens omnia que in mundo cernimus vana eſſe. et breuia. ⁊ ob hoc minime appetenda. Tercium librũ ſiraſirim p̃notauit. qui ĩ latinam linguam vertit̃ in cantica canticoꝝ. Ubi p epitalamicũ carmen coniunctionem chriſti. et eccleſie miſtice canit. Dicit̃ aũt canticam canticoꝝ eo ꝙ omnibus canticis p̃ferat̃. Sicut in lege quedam dicunt̃ ſancta. quibus maiora ſunt ſanctaſanctoꝝ. In his quidẽ tribꝰ libris triũ generꝫ diſciplias compoſuit. quibꝰ ad reꝝ ſcientiã pueniť. In primis nanq̃ ethicam .i. moralem. poſt hoc phiſicam q̃ qualitatẽ nature ꝯp̃hendit. ad vltimũ theoricam .i. ꝯtemplatiuã. In pũerbijs eñ moralia docens p ꝯmunẽ quendã loquendi vſum altiorẽ intelligentiã edidit. ꝯſeruationẽq̃ mandatoꝝ. et doctrine celeſtis inſtitutionẽ ſuccinctis verbis breuibꝰ ſentẽtijs coaptat. Sũt aũt pũerbia ſub verbis alijs res alias explicantia. q̃ aliter q̃ dicunt̃ intelligunt̃. plus in virtute ſentẽtiaꝝ q̃ in ſono verboꝝ habẽt que greci partima vocant. Eccleſiaſtes reꝝ naturas diſcutiens cuncta in mundo vana. et caduca eſſe dep̃hendit. reꝝq̃ omniũ fragilitate conſpecta renunciari mũdo ammonuit. In canticis canticoꝝ ſupgreſſus viſibilia atq̃ ꝯtemplans ea que ſunt celeſtia vel diuina. ſub ſpecie ſponſi ſpõſeq̃. chriſti eccieq̃ vnitatem declarat. atq̃ animã ad amorẽ celeſtium excitans pueniendũ ad cõſortium dei prouocat. Illud vero nõ eſt putandũ qꝺ ab auditoribus noſtris traditur apud hebreos hanc fuiſſe conſeruationẽ. ne cuiq̃ hũc libruꝫ legere pmitterent. niſi viro iam pfecte ſcientie et roborate fidei impitia nõ tam erudiret ꝯgnitio lubricas mentes q̃ textus ad concupiſcentias corporales conuerteret

Salomon .i. pacificus. quia in regno eius pax p quã futura pax eccleſie figurabat̃. Ydida .i. dilectus ⁊ ſignificat illum de quo dicit̃. ſpecioſus forma p̃ fi. ho. ꝓpterea b. t. d. i e. Eccleſiaſtes .i. concionator. et ſignificat illum qui rationabiliter erat allocuturus. et congregaturus eccleſiam. Iuxta numerum vocabulorum tres fecit libros. pũerbia .i. in quo libro docet puulos non tam etate q̃ ſcientia. de equanimi conuerſatione in mundo. ſcꝫ q̃liter licite poſſint vti tempalibus. Eccleſiaſten in quo inſtruit homines pfectioris etatis ad contemptum caducoꝝ. Cantica canticoꝝ. ſcꝫ hoc opus in quo virum ꝯſummatum docet. de ſolo amore dei vt requieſcat inter brachia ſponſi. Unde et canticum canticoꝝ dicit̃ ſua dignitate omnia alia excellẽs cantica. per illa quippe vitant̃ vicia. cauetur hoſtis. per iſta locupletamur virtutibꝰ. domino coniungimur. Simili ordine etiã philoſophi inſtitutiones ſuas ponunt. primum ethicam docent. poſtea phiſicam. et quem in his profeciſſe vident ad theoricam vſq̃ pducunt

Materia. ſponſus ⁊ ſponſa. id eſt. caput et eccleſia. ⁊ modus quali deſiderio membra capiti cohereãt. ⁊ ei placere contendãt. ⁊ que dona ab illo vel in pñti accipiant vel in futuro expectent. ⁊ quali affectione ſponſus eccleſiam diligat eam laudans et ammonens et confortans. Finis eſt dilectio dei

Quattuor mihi in hoc ope inueniſſe videor. pſonas. ſponſum. ⁊ ſodales ipſius. ſponſam ⁊ adoleſcentulas cum ea. Alia a ſponſo. alia dicunt̃ a ſponſa. nonnulla a iuuenculis. quedam a ſodalibus ſponſi. Congruum quippe eſt vt in nuptijs ſit adoleſcentulaꝝ multitudo cum ſponſa. iuuenuꝫ turba cum ſponſo. Sponſum: chriſtum intellige. ſponſam: eccleſiã ſine macula et ruga. Angelos vero ⁊ eos qui puenerunt in viruꝫ pfectum intellige amicos ſponſi. Adoleſcentule ſunt ſponſaꝝ incipientium turbe. iuxta modum quendam ſalutẽ adepte. Ex hoc aũt libro gentiles ſibi epithalamiũ vendicarunt. et iſtius generis carmen aſſumptũ eſt

Si vis aſcendere ad canticũ canticoꝝ neceſſe eſt de egipto egredi. vt pꝰ tranſitum maris rubri ſubmerſis inimicis primũ poſſis canere canticũ. Sꝫ quia adhuc longe es a cantico canticoꝝ: pambula terrã deſerti ſpiritualit̃ et conſequenter iordanis ad ripam conſtitutus. ſcđm canticum canas. Audite celi que loquor ꝛc. Et cum vniuerſa tranſieris ad altiora conſcende. vt poſſis anima decora cum ſponſo. et hoc canere canticũ canticoꝝ

Notandum ꝙ ſponſa ſemp in domo. vel in lectulo. vel in aliquo interiori loco cum ſponſo manere ꝯcupiſcit. qꝺ mulieribus ꝯgruit. Ipſe: qꝺ maſculorum eſt. ad forinſeca vineaꝝ vel ad huiuſmodi opa amicam euocat. quia nimiꝝ eccleſia ſi poſſet fieri in tranquillitate pacis dño ſobolẽ educare deſiderat. At ipẽ in pñti eã crebris tribulatõibꝰ exercet. quo mundior ad eterna pueniat. ne ſi pſpera ꝯtingãt incolatu pñtis ſeculi vel exilij delectata. minus ad celeſtẽ ſuſpiret patriã

Synagoga: congregatõ. qꝺ ⁊ lapidum. eccia ꝯuocatio. qꝺ ratõnabiliũ. Utraq̃ aũt hec portio iuſtoꝝ in eadẽ fide chriſti ⁊ dilectõe diuerſis tẽporibus. illa expectãdo vẽturꝫ iſta ſuſcipiendo preſentem. conſors effecta eſt.

Omnes anime motiones vniuerſitatiſ conditor deus creauit ad bonũ ſed vſu noſtro ſepe fit. vt res que p naturã bone ſunt. dum male his abutimur nos ad peccatum deducant. Unus ex anime motibus amor eſt. quo bene vtimur ſi ſapientiam amemus. et veritatem. Male aũt. ſi carnẽ aut ſanguinem. Tu igitur vt ſpiritualis audi ſpiritualiter amatoria verba cantici cantari. et diſce motum anime tue. ⁊ naturalis amoris incendiũ ad meliora transferre